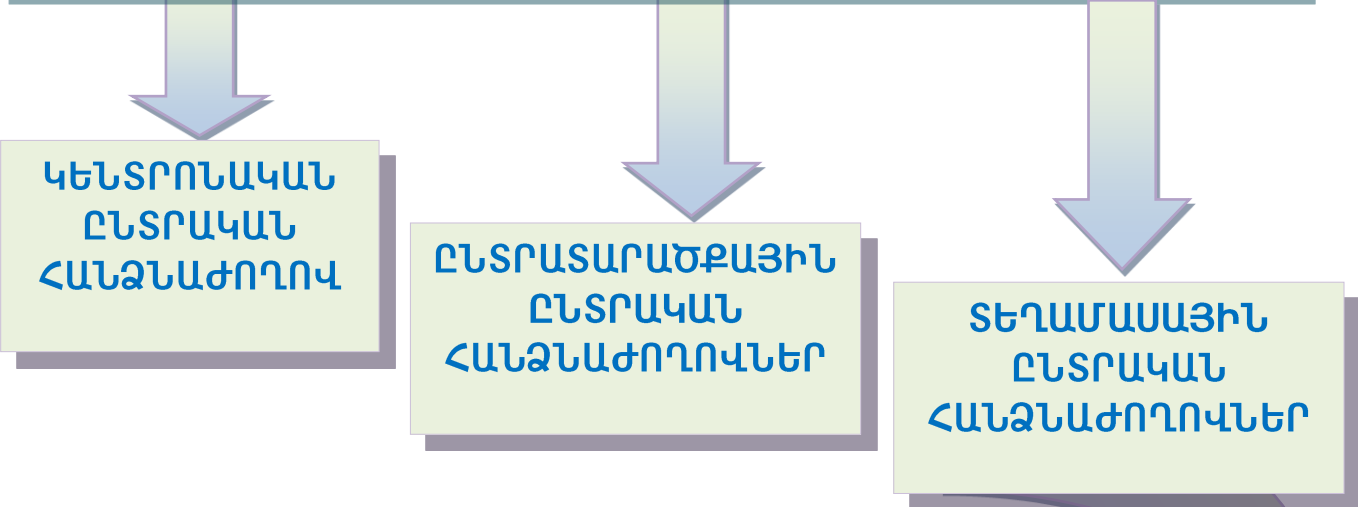

Ընտրությունների կազմակերպման և անցկացման նպատակով կազմավորվում է ընտրական հանձնաժողովների եռաստիճան համակարգ

Ազգային ժողովի 2026 թվականի հունիսի 7-ի հերթական ընտրություններին տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում **երկուական** անդամ նշանակում են **Ազգային ժողովում խմբակցություն ունեցող՝**

- «Քաղաքացիական պայմանագիր» կուսակցությունը,
- «Հայաստան» դաշինքը,
- «Պատիվ ունեմ» դաշինքը,

և համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը՝ **2 անդամ:**

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ և քարտուղար նշանակվում են համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն

- իր լիազորություններն իրականացնելիս անկախ է և որևէ միջամտություն նրա գործունեությանն արգելվում է,
- իր լիազորություններն իրականացնում է օրինականության, կոլեգիալության և հրապարակայնության սկզբունքների հիման վրա,
- ընդունում է անհատական իրավական ակտեր, որոնք ենթակա են պարտադիր կատարման:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ ԿԱԶՄԱՎՈՐԵԼՈՒ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՐԳԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվում են ընտրական իրավունք ունեցող և ընտրական հանձնաժողովում ընդգրկվելու որակավորման վկայական ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամ չեն կարող լինել

- ✗ Ազգային ժողովի պատգամավորները,
- ✗ նախարարները և նրանց տեղակալները,
- ✗ համայնքների ղեկավարները,
- ✗ ավագանու անդամները,
- ✗ մարզպետները և նրանց տեղակալները,
- ✗ դատավորները,
- ✗ դատախազները,
- ✗ ինքնավար պաշտոն զբաղեցնող անձինք,
- ✗ ոստիկանությունում ծառայողները,
- ✗ ազգային անվտանգության ծառայությունում ծառայողները,
- ✗ հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայությունում ծառայողները,
- ✗ քրեակատարողական ծառայությունում ծառայողները,
- ✗ պրոբացիայի ծառայությունում ծառայողները,
- ✗ փրկարար ծառայությունում ծառայողները,
- ✗ զինծառայողները,
- ✗ վստահված անձինք,
- ✗ ընտրություններին մասնակցող կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի լիազոր ներկայացուցիչները,
- ✗ դիտորդները,
- ✗ թեկնածուները,
- ✗ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 210-224.1-ին հոդվածներով նախատեսված հանցանքների համար դատապարտված անձինք՝ անկախ դատվածությունը մարված կամ վերացված լինելու հանգամանքից, ինչպես նաև դիտավորությամբ կատարված միջին ծանրության, ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցանքների համար դատվածություն ունեցող անձինք:

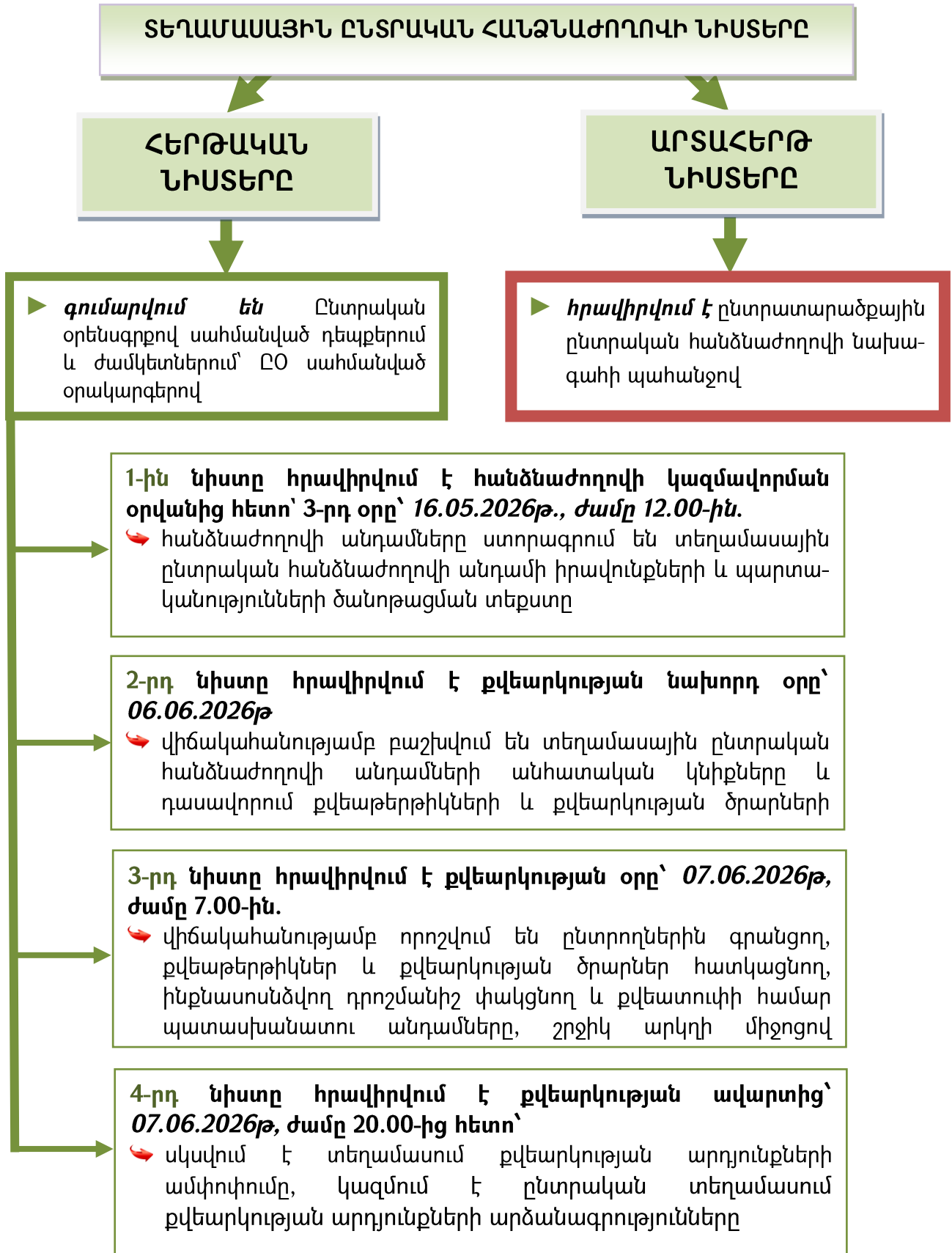
ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը՝

- ✓ կազմակերպում է քվեարկությունը,
- ✓ ամփոփում է քվեարկության արդյունքներն ընտրական տեղամասում,
- ✓ կազմում է ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունները,
- ✓ ընտրական փաստաթղթերը և այլ պարագաները ներկայացնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքները ղեկավարում է հանձնաժողովի նախագահը, իսկ նրա հանձնարարության կամ բացակայության դեպքում՝ հանձնաժողովի քարտուղարը:

- ▶ Նիստերն անցկացվում են տեղամասային կենտրոնում
- ▶ Նիստն իրավազոր է, եթե նիստին ներկա են Հանձնաժողովի անդամների կեսից ավելին
- ▶ Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ նիստին իր մասնակցությունը նշում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ ստորագրելով իր ազգանվան դիմաց
- ▶ Նիստը վարում է Հանձնաժողովի նախագահը, իսկ նրա հանձնարարության կամ բացակայության դեպքում՝ Հանձնաժողովի քարտուղարը
- ▶ **Հանձնաժողովի անդամը քվեարկում է անձամբ՝ կողմ կամ դեմ**
- ▶ Որոշումն ընդունվում է, եթե կողմ է քվեարկել նիստին ներկա հանձնաժողովի անդամների թվի կեսից ավելին, բացառությամբ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված դեպքերի
- ▶ Նիստում հարցերը քննարկվում և գործառույթներն իրականացվում են Ընտրական օրենսգրքով և Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշումներով սահմանված հաջորդականությամբ և կարգով:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անդամների կարգավիճակը

Հանձնաժողովի անդամն իրավունք ունի՝

- ✓ նախապես ծանոթանալու Հանձնաժողովի քննարկմանը ներկայացվող հարցերին և փաստաթղթերին,
- ✓ ելույթ ունենալու Հանձնաժողովի նիստում,
- ✓ ներկայացնելու առաջարկություններ, առարկություններ և պահանջելու, որ այդ հարցով անցկացվի քվեարկություն,
- ✓ նիստի մասնակիցներին տալու հարցեր, ստանալու պատասխաններ,
- ✓ հայտնելու քվեարկության նախապատրաստման, կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ իր կարծիքը,
- ✓ պահանջելու, որ իր գնահատականն արձանագրվի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում, եթե համարում է, որ քվեարկության նախորդ օրը և քվեարկության օրը նախապատրաստման, քվեարկության և արդյունքների ամփոփման ընթացքում կատարվել է Ընտրական օրենսգրքով նախատեսված կարգի խախտում,
- ✓ իրականացնելու Ընտրական օրենսգրքով սահմանված այլ լիազորություններ:

Ընտրական հանձնաժողովների անդամներին արգելվում է նախընտրական քարոզչություն կազմակերպել և իրականացնել, ինչպես նաև ցանկացած բնույթի քարոզչական նյութ տարածել:

Հանձնաժողովի անդամը պարտավոր է՝

- ✓ կատարել Հանձնաժողովի նախագահի՝ իր իրավասության սահմաններում տված հանձնարարությունները,
- ✓ մասնակցել Հանձնաժողովի աշխատանքներին և կատարել իր լիազորությունները,
- ✓ մասնակցել ընտրական հանձնաժողովի անդամների համար կազմակերպվող մասնագիտական դասընթացներին,
- ✓ մասնակցել Հանձնաժողովի նիստերին և քվեարկությանը,
- ✓ ստորագրել քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը,
- ✓ կրել Ընտրական օրենսգրքով սահմանված այլ պարտականություններ,

✓ տեսանելի ձևով վերնազգեստի վրա կրել իր վկայականը:

Հանձնաժողովի անդամը կարող է ներկայացնել ինքնաբացարկի մասին դիմում մինչև 2026թ. հունիսի 2-ի ժամը 18:00-ն:

Հանձնաժողովի անդամը՝

- 🗨 ինքնաբացարկի դիմումը ներկայացնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին,
- 🗨 իր ինքնաբացարկի մասին անհապաղ տեղեկացնում է իրեն նշանակողին,
- 🗨 դիմումում նշում է իր ազգանունը, անունը, հայրանունը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի համարը, դիմումը ներկայացնելու օրը, ամիսը, տարեթիվը և ժամը:
- 🗨 դիմումը պետք է ստորագրված լինի դիմումատուի կողմից:

Հանձնաժողովի անդամները վարձատրվում են ընտրությունների արդյունքներն ամփոփելուց հետո:

Հանձնաժողովի նախագահը վարձատրվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված նվազագույն ամսական աշխատավարձի անվանական չափի կրկնապատիկի, հանձնաժողովի քարտուղարը՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի վարձատրության 70 տոկոսի, իսկ հանձնաժողովի անդամները՝ նվազագույն ամսական աշխատավարձի անվանական չափով:

Հայաստանի Հանրապետությունում նվազագույն ամսական աշխատավարձը 75.000 դրամ է: («Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» ՀՀ օրենք ՀՕ-66-Ն, 17.12.2003թ.):

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, հանձնաժողովի քարտուղարին կամ անդամին վարձատրություն չի տրվում, եթե նա չի ստորագրել ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը կամ եթե նրա լիազորությունները վաղաժամկետ դադարել են:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարում են, եթե՝

- ➔ չունի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում նշանակվելու իրավունք.
- ➔ ներկայացրել է ինքնաբացարկի մասին դիմում.
- ➔ զորակոչվել է.
- ➔ դատապարտվել է Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի 210-224.1-ին հոդվածներով նախատեսված հանցանքների համար՝ անկախ դատվածությունը մարված կամ վերացված լինելու հանգամանքից, կամ դատապարտվել է դիտավորությամբ կատարված միջին ծանրության, ծանր կամ առանձնապես ծանր հանցագործության համար, և դատվածությունը մարված կամ հանված չէ, կամ նրա նկատմամբ որպես խափանման միջոց ընտրվել է կալանավորումը, կամ որպես պատիժ կիրառվել է կարճաժամկետ ազատազրկում կամ ազատազրկում.
- ➔ կոպտորեն խախտել է Ընտրական օրենսգրքի դրույթները: Այս դեպքում ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը կարող է հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ վաղաժամկետ դադարեցնել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները,
- ➔ որոշում է ընդունվել առանձին ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին կամ այդ ընտրական տեղամասում նշանակվել է վերաքվեարկություն: Նշված ընտրական տեղամասերի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներում նշանակված անդամները **չեն կարող ընդգրկվել** վերաքվեարկություն անցկացնող տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կազմերում:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի լիազորությունները դադարում են ընտրության ավարտից հետո՝ համապատասխան ընտրական հանձնաժողովի կողմից ընտրության արդյունքներն ամփոփվելուց 7 օր հետո:

Ընտրությունների արդյունքները դատարան բողոքարկվելու դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի լիազորությունները դադարում են դատական ակտի հրապարակման օրվա հաջորդ օրը:

Հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի պաշտոնանկության կարգը —

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ կարող են պաշտոնանկ արվել միայն, եթե քվեարկության նախորդ օրը կամ քվեարկության օրը ցուցաբերում են ակնհայտ անգործություն, որի հետևանքով կարող է վտանգվել քվեարկության նախապատրաստումը կամ քվեարկության բնականոն ընթացքը կամ քվեարկության արդյունքների ամփոփումը:

Այդ դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ կամ քարտուղար նշանակում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմից:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու պահանջով ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով կարող են դիմել ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում նրան նշանակած կուսակցությունը կամ նրան առաջարկած ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի անդամը:

(ԸՕ 45-րդ հոդված, մաս 5)

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստերին, ինչպես նաև քվեարկության ամբողջ ընթացքում տեղամասային կենտրոնում (քվեարկության սենյակում) և քվեարկության արդյունքներն ամփոփելու ընթացքում քվեարկության սենյակում իրավունք ունեն ներկա գտնվելու:

ՎՍՏԱՀՎԱԾ ԱՆՁԻՆՔ

Ք Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի մինչև **2 ՎՍՏԱՀՎԱԾ ԱՆՁ:**

ԴԻՏՈՐԴՆԵՐ

Ք յուրաքանչյուր միջազգային կազմակերպությունից **ՄԻՆՉԵՎ 2 ԴԻՏՈՐԴ՝ ԹԱՐԳՄԱՆՉԻ ՈՒՂԵԿՑՈՒԹՅԱՄԲ,**

Ք տեղական դիտորդների դեպքում՝ յուրաքանչյուր կազմակերպությունից **2 ԴԻՏՈՐԴ,**

Ք համատեղ դիտորդական առաքելություն իրականացնող կազմակերպություններից միասնական՝ **2 ԴԻՏՈՐԴ:**

ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐ

Ք Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչությունների և այլ պետությունների ընտրական մարմինների ներկայացուցիչները՝ թարգմանչի ուղեկցությամբ:

ԶԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ

Ք զանգվածային լրատվության միջոցը ներկայացնող **1 ԼՐԱԳՐՈՂ ԵՎ 1 ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ ԿԱՄ ՏԵՍԱՁԱՅՆԱԳՐՄԱՆ 1 ՕՊԵՐԱՏՈՐ**

ՎԵՐԱԴԱՍ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ

- ! Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամները՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահի համաձայնությամբ կամ հանձնարարությամբ,
- ! Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի ներկայացուցիչները՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահի գրավոր հանձնարարությամբ,
- ! Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովների անդամները՝ համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի համաձայնությամբ կամ հանձնարարությամբ,

! ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՑՈՒՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՄԵԿ ԹԵԿՆԱԾՈՒ՝

միայն տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստին:

ՎՍՏԱՀՎԱԾ ԱՆՁԻՆՔ, ԴԻՏՈՐԴՆԵՐ, ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐ ԵՎ ԶԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ

ՎՍՏԱՀՎԱԾ ԱՆՁԻՆՔ Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ ներկայացնում են կուսակցություններին, կուսակցությունների դաշինքներին:

Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների **ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուները չեն կարող ունենալ վստահված անձ:**

Ընտրական տեղամասում վստահված անձն իրավունք ունի՝

- ↗ խորհրդակցական ծայնի իրավունքով մասնակցելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստերին: *Վստահված անձը խորհրդակցական ծայնի իր իրավունքն իրացնում է նիստը վարողի կողմից ծայն ստանալուց հետո,*
- ↗ քվեարկության նախորդ օրը և քվեարկության օրը՝ չմիջամտելով հանձնաժողովի աշխատանքներին հետևել քվեաթերթիկների և ինքնաստանձվող դրոշմանիշերի հաշվարկման և պահպանման գործընթացներին,
- ↗ քվեարկության ընթացքում ներկա գտնվելու քվեարկության սենյակում,
- ↗ լուսանկարել, տեսանկարահանել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստերը, քվեարկության ընթացքը՝ չխախտելով ընտրողների քվեարկության գաղտնիության իրավունքը, ինչպես նաև քվեարկության արդյունքների ամփոփման գործընթացը,
- ↗ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, քարտուղարի կամ հանձնաժողովի անդամներից որևէ մեկի ներկայությամբ, ում կհանձնարարի Հանձնաժողովի նախագահը, ծանոթանալու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի տնօրինության տակ գտնվող ընտրական փաստաթղթերին, դատարանի համապատասխան վճիռներին, ընտրողին տրամադրած լիազոր մարմնի համապատասխան տեղեկանքին, **ԲԱՑԱՌՈՒԹՅԱՄՔ** քվեարկության ընթացքում քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակների,
- ↗ չմիջամտելով ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին և չխաթարելով քվեարկության ընթացքը՝ ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ և նշումներ ընտրական փաստաթղթերից **ԲԱՑԱՌՈՒԹՅԱՄՔ** քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակներից և քվեարկության կտրոններից,
- ↗ չմիջամտելով հանձնաժողովի անդամի և տեխնիկական սարքավորումը սպասարկող մասնագետի աշխատանքներին՝ ներկա գտնվելու Հանձնաժողովի՝ ընտրողների նույնականացումն իրականացնող մասնագետի, քվեաթերթիկ և քվեարկության ծրար հատկացնող անդամների և քվեատուփը հսկող անդամի կողքին և հետևելու նրանց աշխատանքներին,

- ☞ պահանջելու, որ ինքնասուսնծվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու Հանձնաժողովի անդամն ստուգի ընտրողի անձը հաստատող փաստաթուղթը,
- ☞ քվեարկության արդյունքներն ամփոփելիս տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, քարտուղարի կամ Հանձնաժողովի անդամներից որևէ մեկի ներկայությամբ, ում կհանձնարարի Հանձնաժողովի նախագահը, ծանոթանալու քվեարկված քվեաթերթիկներին,
- ☞ պահանջելու, որ իր գնահատականն արձանագրվի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում, եթե համարում է, որ քվեարկության նախորդ օրը և քվեարկության օրը նախապատրաստման, քվեարկության և արդյունքների ամփոփման ընթացքում կատարվել է Ընտրական օրենսգրքով նախատեսված կարգի խախտում,
- ☞ ստորագրելու հաշվարկված և տեսակավորված քվեաթերթիկների փաթեթների վրա,
- ☞ ստորագրելու փակված ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկի, ինչպես նաև ընտրողների ցուցակների մեկանգամյա օգտագործման փոքր պարկի վրա,
 - ☞ գրանցամատյանում պետք է գրառել ստորագրողի անուն, ազգանունը, և վերջինս պետք է դնի իր ստորագրության նմուշը՝
- ☞ լուսանկարել կամ տեսանկարահանել ընտրական տեղամասում կազմված քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը,
- ☞ ստանալու ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածք՝ վավերացված հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի ստորագրություններով և հանձնաժողովի կնիքով,
- ☞ ստանալու տեխնիկական սարքավորման միջոցով տպված ավարտական տեղեկանքի մեկ օրինակ՝ ստորագրված տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից և կնքված հանձնաժողովի կնիքով,
- ☞ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքների վերաբերյալ հանձնաժողովի նախագահին ներկայացնելու դիտարկումներ և առաջարկություններ,
- ☞ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված կարգով և դեպքերում բողոքարկելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները, անգործությունը, եթե գտնում է, որ խախտվել է իր կամ իր վստահորդի՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքը:
- ☞ իրականացնելու Ընտրական օրենսգրքով իրեն վերապահված այլ իրավունքներ:

Վստահված անձն իրավունք չունի՝

- ✘** միջամտելու ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին.
- ✘** ընտրական հանձնաժողովի անդամներին տալու ցուցումներ.
- ✘** միջամտելու քվեարկության ընթացքին.
- ✘** օգնելու ինքնուրույն քվեարկելու հնարավորություն չունեցող ընտրողին:

Վստահված անձը պարտավոր է՝

- ✘** պահպանել Ընտրական օրենսգրքի պահանջները.
- ✘** գրանցվել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ հանձնաժողովի նիստերին, ինչպես նաև քվեարկության ընթացքում քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու համար,
- ✘** ունենալ անձը հաստատող փաստաթուղթ և սահմանված նմուշի վկայական՝ այն տեսանելի ձևով կրելով վերնազգեստի վրա:

ԴԻՏՈՐԴՆԵՐԸ ներկայացնում են միջազգային կազմակերպություններ և օտարերկրյա հասարակական կազմակերպություններ, Հայաստանի Հանրապետության հասարակական կազմակերպություններ և հիմնադրամներ:

ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐ ԵՆ՝ Հայաստանի Հանրապետությունում հավատարմագրված դիվանագիտական և հյուպատոսական ներկայացուցչությունների ներկայացուցիչները, ինչպես նաև այլ պետությունների ընտրական մարմինների ներկայացուցիչները:

Դիտորդը, այցելուն, ՉԼՄ ներկայացուցիչն իրավունք ունեն՝

- ներկա գտնվելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստերին, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև տեղամասային կենտրոնում և քվեարկության սենյակում,
- քվեարկության նախորդ օրը և քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում չմիջամտելով հանձնաժողովի աշխատանքներին հետևելու քվեաթերթիկների և ինքնասուսնձվող դրոշմանիշերի հաշվարկման և պահպանման գործընթացներին,
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի, քարտուղարի կամ հանձնաժողովի անդամներից որևէ մեկի ներկայությամբ, ում կհանձնարարի հանձնաժողովի նախագահը, ծանոթանալու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի տնօրինության տակ գտնվող ընտրական փաստաթղթերին, դատարանի համապատասխան վճիռներին, ընտրողին տրամադրած լիազոր մարմնի համապատասխան տեղեկանքին, **ԲԱՅԱՌՈՒԹՅԱՄԲ** քվեարկության ընթացքում քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակների,
- չմիջամտելով ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին և չխաթարելով քվեարկության ընթացքը՝ ինքնուրույն կատարելու քաղվածքներ և նշումներ ընտրական փաստաթղթերից, **ԲԱՅԱՌՈՒԹՅԱՄԲ** քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակներից և քվեարկության կտրոններից,

Քվեարկության ընթացքում քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների ցուցակներից և քվեարկության կտրոններից քաղվածքներ և նշումներ կատարելն ԱՐԳԵԼՎՈՒՄ Է:

- ազատ տեղաշարժվելու քվեարկության սենյակում՝ քվեաթերթիկների, քվեարկության ծրարների, ընտրողների ցուցակների, տեխնիկական սարքավորման ու քվեատուփի դիտարկման համար,
- լուսանկարել, տեսանկարահանել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստերը, քվեարկության ընթացքը՝ չխախտելով ընտրողների քվեարկության

գաղտնիության իրավունքը, ինչպես նաև քվեարկության արդյունքների ամփոփման գործընթացը,

- լուսանկարել կամ տեսանկարահանել ընտրական տեղամասում կազմված քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը,
- ստանալ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածք՝ վավերացված հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի ստորագրություններով և հանձնաժողովի կնիքով,
- ստանալ տեխնիկական սարքավորման միջոցով տպված ավարտական տեղեկանքի մեկ օրինակ՝ ստորագրված տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից և կնքված հանձնաժողովի կնիքով,
- բողոքարկելու ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը), եթե գտնում են, որ խախտվել են իրենց՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքները,
- հրապարակայնորեն, այդ թվում՝ զանգվածային լրատվության միջոցներով հայտնելու կարծիք, անելու հայտարարություն՝ ընտրությունների կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ,
- օգտվելու Ընտրական օրենսգրքով նախատեսված այլ իրավունքներից:

Դիտորդն իրավունք ունի նաև

☞ պահանջելու, որ իր գնահատականն արձանագրվի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում, եթե համարում է, որ քվեարկության նախորդ օրը և քվեարկության օրը նախապատրաստման, քվեարկության և արդյունքների ամփոփման ընթացքում կատարվել է Ընտրական օրենսգրքով նախատեսված կարգի խախտում:

*Դիտորդը, այցելուն, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցիչն **ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՉՈՒՆԵՆ՝***

- ✗ միջամտելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի աշխատանքներին,
- ✗ միջամտելու տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից որոշումների ընդունմանը,
- ✗ միջամտելու քվեարկության ընթացքին,
- ✗ օգնելու ինքնուրույն քվեարկելու հնարավորություն չունեցող ընտրողին,
- ✗ իրականացնելու քարոզչություն,
- ✗ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամներին տալու ցուցումներ, ներկայացնելու պահանջներ:

*Դիտորդը, այցելուն, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցիչը **ՊԱՐՏԱՎՈՐ ԵՆ՝***

- ☞ **գրանցվել** ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում ընտրական հանձնաժողովի նիստերին, ինչպես նաև քվեարկության ընթացքում՝ քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու համար,
- ☞ ընտրական հանձնաժողովում, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև քվեարկության **սենյակում ներկա գտնվելու համար պարտադիր կարգով տեսանելի ձևով կրել**

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի կողմից սահմանված նմուշի վկայականը:

Դիտորդը, այցելուն ՊԱՐՏԱՎՈՐ ԵՆ՝

- ➔ դրսևորել քաղաքական չեզոքություն,
- ➔ հրապարակայնորեն որևէ կանխակալ դիրքորոշում չարտահայտել կամ նախապատվելի վերաբերմունք չդրսևորել ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների (կուսակցությունների դաշինքների), վերջիններիս ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուների հետ կապված որևէ հարցի նկատմամբ:

Դիտորդները ՊԱՐՏԱՎՈՐ ԵՆ նաև՝

- ➔ պահպանել դիտորդական առաքելության վարքագծի կանոնները,
- ➔ չկազմակերպել կամ չիրականացնել քարոզչություն կամ հակաքարոզչություն,

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահն ԱՐԳԵԼՈՒՄ Է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում, իսկ քվեարկության ընթացքում՝ նաև քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք չունեցող անձանց, ինչպես նաև վերնազգեստի վրա առանց ներկա գտնվելու իրավունքը հավաստող համապատասխան վկայականի անձանց ներկայությունն տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում և քվեարկության սենյակում:

(ԸՕ 46-րդ հոդված, մաս 8)

Հանձնաժողովի նիստին, ինչպես նաև քվեարկության օրը քվեարկության սենյակում ներկա լինելու իրավունք ունեցող անձանց վերաբերյալ գրառում է կատարվում գրանցամատյանի երկրորդ մասում՝ յուրաքանչյուրի համար նախատեսված տեղում:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ստուգում է **հանձնաժողովի նիստին, ինչպես նաև քվեարկության օրը քվեարկության սենյակում ներկա լինելու իրավունք ունեցող անձի** անձը հաստատող փաստաթուղթը և ընտրական հանձնաժողովի նիստին ներկա լինելու իրավունքը հավաստող համապատասխան վկայականը:

Հանձնաժողովի գրանցամատյանում նշվում է կուսակցության կամ կուսակցությունների դաշինքի անվանումը և վստահված անձի անունը, ազգանունը, իսկ դիտորդի, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի դեպքում՝ դիտորդական առաքելություն իրականացնող կազմակերպության, զանգվածային լրատվության միջոցի անվանումը և համապատասխանաբար դիտորդի և ՁԼՄ ներկայացուցչի անունը, ազգանունը, ինչպես նաև ներկայանալու և դուրս գալու ժամերը:

! ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դիտորդի, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի, այցելուի՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքների որևէ սահմանափակում չի թույլատրվում: Ոչ ոք (այդ թվում՝ ընտրական հանձնաժողովները) իրավունք չունի (իրավունք չունեն) դիտորդին, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին, այցելուին դուրս հանելու տեղամասային կենտրոնից կամ որևէ այլ կերպ նրանց մեկուսացնելու Հանձնաժողովի աշխատանքներին ներկա գտնվելուց, **բացառությամբ՝**

Ընտրական օրենսգրքի 31-րդ հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքի՝

Դիտորդի կողմից որևէ թեկնածուի, ընտրություններին մասնակցող որևէ կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի օգտին կամ դեմ քարոզչություն կատարելու, ինչպես նաև Ընտրական օրենսգրքի պահանջներն այն եղանակով խախտելու դեպքում, որն էապես խաթարում է ընտրական հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը կամ քվեարկության բնականոն ընթացքը:

Ընտրական օրենսգրքի 31-րդ հոդվածի 8-րդ մասով նախատեսված դեպքի՝

Զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչի կողմից Ընտրական օրենսգրքի պահանջներն այն եղանակով խախտելու դեպքում, որն էապես խաթարում է ընտրական հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը կամ քվեարկության բնականոն ընթացքը:

Ընտրական օրենսգրքի 65-րդ հոդվածի 7-րդ մասով նախատեսված դեպքի՝

Եթե քվեարկության սենյակում գտնվող դիտորդների, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների թիվն այնքան է, որ ակնհայտորեն խաթարում է քվեարկության բնականոն ընթացքը, ապա

- ✓ Հանձնաժողովն իրավասու է հանձնաժողովի **անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով ընդունված որոշմամբ** սահմանելու քվեարկության սենյակում միաժամանակյա գտնվելու իրավունք ունեցող դիտորդների և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների առավելագույն թիվը: Որոշումը պետք է համապատասխանի համաչափության սկզբունքին, և ամեն դեպքում **այդ որոշմամբ սահմանված թիվը չի կարող նվազ լինել 15-ից:**

Նշված սահմանափակումը չի տարածվում այցելուների, միջազգային դիտորդների, նրանց ուղեկցող թարգմանիչների և հեռարձակում իրականացնող հեռուստառադիոընկերությունների ներկայացուցիչների վրա:

- ✓ Եթե քվեարկության սենյակում արդեն իսկ ներկա են սահմանված թվով դիտորդներ և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներ, ապա Հանձնաժողովի նախագահին իրավասու է արգելել նոր դիտորդների և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների մուտքը քվեարկության սենյակ: Սույն գործառույթի կատարումն ապահովելու անհնարինության դեպքում Հանձնաժողովի նախագահի պահանջով այն իրականացվում է ոստիկանության օժանդակությամբ:
- ✓ Հանձնաժողովի կողմից քվեարկության սենյակում միաժամանակյա գտնվելու իրավունք ունեցող դիտորդների և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների առավելագույն թիվը սահմանելուց հետո Հանձնաժողովի նախագահը չի կարող դուրս հրավիրել քվեարկության սենյակում արդեն իսկ ներկա գտնվող դիտորդներին և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներին:

ԿԸՀ 28.03.25թ. N 36-Ն որոշում

! ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը կամ նիստի բնականոն ընթացքը խոչընդոտելու կամ սահմանված կանոնակարգը խախտելու, ինչպես նաև Հանձնաժողովի նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելու դեպքերում՝ վստահված անձի, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցչի, դիտորդի նկատմամբ կիրառվում է նախազգուշացում: *(ԿԸՀ 28.03.25թ. N 36-Ն որոշում)*

Նախազգուշացումից հետո վստահված անձի, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցչի, դիտորդի կողմից Ընտրական օրենսգրքի պահանջներն այն եղանակով խախտելու դեպքում, որն էապես խաթարում է ընտրական հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը կամ քվեարկության բնականոն ընթացքը, վստահված անձը, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչը, դիտորդը հեռացվում են Հանձնաժողովի նիստից, իսկ քվեարկության օրը՝ քվեարկության սենյակից և տեղամասային կենտրոնից:

Դիտորդին, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին, վստահված անձին Հանձնաժողովի նիստից, քվեարկության սենյակից և տեղամասային կենտրոնից հեռացնելու որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի ձայների առնվազն 2/3-ով:

! ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրական հանձնաժողովի նիստերից, իսկ քվեարկության օրը՝ քվեարկության սենյակից և տեղամասային կենտրոնից ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐԻ հեռացման իրավական հնարավորություն Ընտրական օրենսգրքով նախատեսված չէ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը դիտորդին, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին, վստահված անձին Հանձնաժողովի նիստից, քվեարկության սենյակից և տեղամասային կենտրոնից հեռացնելու մասին որոշումը գրառում է գրանցամատյանում, լրացնում է Հանձնաժողովի անդամների փոխազատման, և Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ գրառում է իր քվեարկությունը և ստորագրում:

Մինչև Հանձնաժողովի նիստից, քվեարկության սենյակից և տեղամասային կենտրոնից հեռացնելը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը դիտորդին, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին, վստահված անձին ծանոթացնում է իր վերաբերյալ կայացված որոշմանը, դիտորդը, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցիչը, վստահված անձը ստորագրում է գրանցամատյանում՝ որոշման փակ:

Ստորագրելուց հրաժարվելու դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը գրանցամատյանում դրա վերաբերյալ կատարում է գրառում:

Քվեարկության սենյակում միաժամանակյա գտնվելու իրավունք ունեցող դիտորդների և զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչների առավելագույն թիվը սահմանելու, ինչպես նաև դիտորդին, զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցչին, վստահված անձին նախազգուշացնելու, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստից, քվեարկության սենյակից և տեղամասային կենտրոնից հեռացնելու մասին Հանձնաժողովի գրանցամատյանում **գրառվում է** Հանձնաժողովի որոշումը՝ նշելով պատճառը:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ, ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՍԵՆՅԱԿ

Քվեարկությունն անցկացվում է տեղամասային կենտրոնում՝ այդ նպատակով կահավորված դահլիճում, սրահում, սենյակում և այլ տարածքում (քվեարկության սենյակ): Քվեարկության սենյակի կահավորման համար պատասխանատու է **համայնքի ղեկավարը**:

2026թ. Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ իրականացվելու է ընտրական տեղամասերից քվեարկության ընթացքի և քվեարկության արդյունքների ամփոփման գործընթացի տեսանկարահանում և միաժամանակյա համացանցային հեռարձակում՝ ուղիղ ժամանակային ռեժիմում՝ հատուկ ստեղծված կայքի միջոցով:

Տեսանկարահանումն իրականացվելու է անշարժ տեսախցիկների միջոցով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկության սենյակի կահավորումը պետք է ավարտվի քվեարկության նախորդ օրը՝ **մինչև ժամը 24.00-ն**:

- ⇒ քվեարկության խցիկները պետք է տեղադրվեն միմյանցից առնվազն մեկ մետր հեռավորությամբ և այն դիրքով, որ ընտրողը քվեարկելիս լինի հանձնաժողովին դեմքով, և բացառվի թիկունքում մարդկանց տեղաշարժը, ինչպես նաև ընտրողի ազատ կամքի արտահայտման նկատմամբ վերահսկողության ցանկացած հնարավորություն,
- ⇒ **քվեարկության խցիկներից մեկը պետք է տեղադրվի ավելի ցածր**, որը հնարավորություն կտա հաշմանդամություն, ինչպես նաև տեղաշարժման (հենաշարժական) դժվարություններ ունեցող ընտրողներին անխոչընդոտ իրականացնելու իրենց ընտրելու իրավունքը,
- ⇒ քվեարկության խցիկներում **ԳՐԻՉ ՉԻ՝ ՏԵՂԱԴՐՎՈՒՄ**
- ⇒ քվեարկության խցիկներում պետք է լինի բավարար բնական և արհեստական լուսավորություն՝ հատուկ ուշադրություն դարձնելով քվեարկության խցիկների ներսում լուսավորությանը,
- ⇒ քվեատուփը, տեխնիկական սարքավորումները, հանձնաժողովի անդամների աշխատասեղանները պետք է տեղադրվեն քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց համար տեսանելի տեղում:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը քվեարկության սենյակի կահավորման ժամանակ պետք է ապահովի, որ՝

- ! տեսախցիկի տեսադաշտում լինեն քվեատուփը, ընտրողների գրանցման, քվեարկության ծրարների ու քվեաթերթիկների հատկացման և քվեարկության արդյունքների ամփոփման գործընթացները,
- ! տեսանկարահանման և համացանցային հեռարձակման իրականացման ընթացքում պահպանվի Ընտրական օրենսգրքով սահմանված՝ քվեարկության գաղտնիության սկզբունքը:

Քվեարկության սենյակում կամ դրա մուտքի մոտ փակցվում են Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների անվանումները՝ ըստ քվեաթերթիկների համարների հերթականության, և դրանց ընտրական ցուցակները:

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակներում ընդգրկվում են քվեարկության օրը 18 տարին լրացած, տվյալ ընտրական տեղամասի նկարագրում ընդգրկված հասցեներում հաշվառված Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները:

Տեղամասի ընտրողների ցուցակում համարակալման շարունակականությամբ՝ ըստ առանձին բաժինների, ներառվում են նաև՝

- ☞ **ըստ գտնվելու վայրի ընտրողների ցուցակը, այս ցուցակում կարող են ընդգրկվել նաև՝**
 - ✓ տվյալ տեղամասի տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների անդամները,
 - ✓ տեխնիկական սարքավորումն սպասարկող մասնագետները,
- ☞ **նախընտրած վայրի մատչելի ընտրական տեղամասում ընդգրկված ընտրողների,**
- ☞ **հաշվառում չունեցող ընտրողների ցուցակը,**
- ☞ **ընտրական տեղամաս գործուղվող ոստիկանության ծառայողների ցուցակը:**

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կողմից գործաձվող ընտրողների ցուցակում առանձին սյունակներում նշվում են ընտրողի՝

- հերթական համարը տվյալ ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում.
- ազգանունը, անունը, հայրանունը (հայրանունը՝ համապատասխան հաշվառման փաստաթղթերում առկայության դեպքում).
- ծննդյան ամսաթիվը.
- հաշվառման վայրի հասցեն, Հայաստանի Հանրապետությունում հաշվառում չունեցող ընտրողների դեպքում՝ քվեարկության օրը Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվելու վայրի հասցեն.

ինչպես նաև նախատեսվում է ևս 4 սյունակ՝

- ընտրողի անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալների համար.
- ընտրողի ստորագրության համար.
- ընտրողների գրանցման համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքի համար.
- լրացուցիչ նշումների համար:
- ընտրողների գրանցման համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքի համար.
- լրացուցիչ նշումների համար:

Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ ընտրողների ցուցակներ կազմում են նաև.

- ☞ գորամասերի հրամանատարները,
- ☞ քրեակատարողական հիմնարկների պետերը,
- ☞ ձերբակալվածներին պահելու վայրերի ղեկավարները:

Ջորամասում հաշվառված ընտրողների ցուցակներ

Ջորամասում հաշվառված ընտրողների ցուցակը կազմում, էջակալում, ցուցակների յուրաքանչյուր էջ ստորագրում և կնքում է զորամասի հրամանատարը:

- ❗ Եթե տվյալ տեղամասում քվեարկելու են զորամասում հաշվառված ընտրողներ, ապա
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահից, **ոչ ուշ, քան քվեարկության նախորդ օրը**, ստանում է՝ զորամասում հաշվառված ընտրողների ցուցակը՝ փակ և կնքված ծրարով,
- որը պահպանվում է հենց այդ վիճակով,
- չի փակցվում տեղամասային կենտրոնում,
- բացվում է միայն քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից՝ այն պահին, երբ ընտրական տեղամաս են այցելում զորամասի ցուցակում ընդգրկված ընտրողները:

Քրեակատարողական հիմնարկում հաշվառված ընտրողների ցուցակներ

Քրեակատարողական հիմնարկում հաշվառված ընտրողների ցուցակը կազմում, էջակալում, ցուցակների յուրաքանչյուր էջ ստորագրում և կնքում է քրեակատարողական հիմնարկի պետը: Քրեակատարողական հիմնարկում հաշվառված ընտրողների ցուցակը կազմվում է քվեարկության օրվանից 3 օր առաջ, որում ընդգրկվում են քվեարկության օրը 18 տարին լրացած, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի հանդիսացող կալանավորված, ինչպես նաև ընտրելու իրավունք ունեցող դատապարտված անձինք:

- Քրեակատարողական հիմնարկում գտնվող տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին ընտրողների ցուցակը ստանում է քրեակատարողական հիմնարկի պետից՝ **քվեարկության օրվանից 2 օր առաջ**:

! ՈՒՇ Ա ԴՐ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Ընտրողների ցուցակները լիազոր մարմնի կողմից կազմվում են նաև **էլեկտրոնային եղանակով** և նախապես ներբեռնվում են ընտրողների գրանցում իրականացնող տեխնիկական սարքավորման մեջ:

! էլեկտրոնային եղանակով չեն կազմվում և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին տրամադրվող տեխնիկական սարքավորման մեջ չեն ներբեռնվում՝

- ✗** զորամասերում կազմվող ընտրողների ցուցակները.
- ✗** քրեակատարողական հիմնարկներում կազմվող ընտրողների ցուցակները.
- ✗** ձերբակալված անձանց պահելու վայրերում կազմվող ընտրողների ցուցակները.
- ✗** ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակները:

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ

➔ Քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ, որում ընդգրկվում են՝

- !** քվեարկության օրը դատական ակտ ներկայացրած ընտրողները,
- !** համապատասխան ընտրական տեղամասի նկարագրում ընդգրկված հասցեում հաշվառված, սակայն ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակից դուրս մնացած ընտրողները՝ լիազոր մարմնի տեղեկանքի հիման վրա,
- !** Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ նաև այն ընտրողները, որոնք Ընտրական օրենսգրքով սահմանված կարգով և ժամկետներում լիազոր մարմին ներկայացրել են համապատասխան ընտրական տեղամասի ցուցակում ժամանակավորապես ընդգրկվելու մասին դիմում, դիմումը չի մերժվել, սակայն նրանք չեն ընդգրկվել համապատասխան ցուցակում:

➔ Ստացիոնար բուժում իրականացնող բժշկական և ռազմաբժշկական հաստատություններում ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ (այսուհետ նաև՝ ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ), որում ընդգրկվում են ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող և տեղամասային կենտրոն ինքնուրույն ներկայանալու հնարավորություն չունեցող քվեարկությանը մասնակցել ցանկացող ընտրողները,

➔ Ձերբակալված անձանց պահելու վայրի ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ, որում ընդգրկվում են միայն ձերբակալված անձանց պահելու վայրում գտնվող՝ քվեարկության օրը 18 տարին լրացած, ձերբակալված Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները:

Քվեարկության օրը ընտրական տեղամասում կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ _____

Քվեարկության օրը կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը կազմվում է, եթե քվեարկության օրն ընտրական տեղամաս են ներկայանում ընտրողներ, որոնք ներկայացնում են քվեարկության օրը կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակում ընդգրկվելու մասին **ԼԻԱԶՈՐ ՄԱՐՄՆԻ ՏԵՂԵԿԱՆՔ ԿԱՄ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏ**:

Ընտրողին ընտրողների լրացուցիչ ցուցակում ընդգրկելու համար հիմք համարվող փաստաթուղթը՝ դատական ակտը կամ լիազոր մարմնի տեղեկանքը, **ԿՑՎՈՒՄ Է ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՑՈՒՑԱԿԻՆ:**

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կազմած՝ ընտրողների լրացուցիչ ցուցակի յուրաքանչյուր էջ ստորագրում և կնքում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը: **Քվեարկության ավարտից հետո լրացուցիչ ցուցակի վերջում Հանձնաժողովի նախագահը նշում է քվեարկության օրը կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակում ընդգրկված ընտրողների ընդհանուր թիվը:**

Ձերբակալված անձանց պահելու վայրում գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ _____

Ձերբակալված անձանց պահելու վայրում գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը կազմում է ձերբակալված անձանց պահելու վայրի ղեկավարը՝ քվեարկության օրը:

Ձերբակալված անձանց պահելու վայրում կազմվող ընտրողների ցուցակը էջակալում, ցուցակի յուրաքանչյուր էջ ստորագրում և կնքում է ձերբակալված անձանց պահելու վայրի ղեկավարը:

Ձերբակալվածներին պահելու վայրի ղեկավարը քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին հաղորդում է ձերբակալված անձանց պահելու վայրում կազմված ցուցակում ընդգրկված ընտրողների թիվը:

Ստացիոնար բուժում իրականացնող բժշկական հաստատությունում քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակ _____

Ստացիոնար բուժում իրականացնող բժշկական հաստատությունում քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը կազմում է լիազոր մարմինը, որում նշվում են ընտրողի ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան ամսաթիվը և հաշվառման վայրի հասցեն:

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅՆԱՑՈՒՄԸ ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿՈՂՄԻՑ

Քվեարկության օրվանից 3 օր առաջ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը լիազոր մարմնից ստանում է՝

- ✓ լիազոր մարմնի կազմած՝ տեղամասային կենտրոնում փակցվող ընտրողների ցուցակները (այդ թվում՝ ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը),
- ✓ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կողմից գործածվող ընտրողների ցուցակները՝ կազմված մատյանի ձևով (այդ թվում՝ ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը),
- ✓ ընտրական տեղամասում ընդգրկված բնակելի շենքերի (տների) հասցեները,
- ✓ քվեարկության օրն ընտրական տեղամասում ընտրողների լրացուցիչ ցուցակներ կազմելու համար անհրաժեշտ ձևաթղթերը:

Ստացված ցուցակներն ու ձևաթղթերը պահվում են տեղամասային կենտրոնում՝ ընտրական փաստաթղթերի պահպանման համար նախատեսված չիրկիզվող պահարանում:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընտրողների ցուցակի, այդ թվում՝ ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող անձանց լրացուցիչ ցուցակի օրինակը **ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐՎԱՆԻՑ 2 ՕՐ ԱՌԱՋ** տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը փակցնում է տեղամասային կենտրոնում՝ բոլորի համար տեսանելի տեղում:

Այս ցուցակները տեղամասային կենտրոնում մնում են փակցված մինչև քվեարկությանը հաջորդող 7-րդ օրը:

**ԸՆՏՐԱՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՑ
ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽՈՐԴ ՕՐՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐ ԵՎ
ԱՅԼ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ ՍՏԱՆԱԼԸ**

Քվեարկության նախորդ օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովից ստանում է՝

- քվեաթերթիկները (ընտրական տեղամասում ընտրողների թվի մինչև 5 տոկոս ավելի քանակով, բայց ոչ պակաս, քան ընտրողների թվից 10-ով ավելին),
- քվեարկության ծրարները (ընտրական տեղամասում ընտրողների թվի մինչև 5 տոկոս ավելի քանակով, բայց ոչ պակաս, քան ընտրողների թվից 10-ով ավելին),
- տվյալ ընտրական տեղամասի համար տպագրված ինքնաստանձվող դրոշմանիշերի ամբողջ տպաքանակը,
- համարակալված կտրոնները,
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքը,
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամների անհատական կնիքները,
- Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած քանակով տեխնիկական սարքավորումները, այլ պարագաներ և **տեխնիկական սարքավորման կողը պարունակող ծրարը,**
- քվեարկության արդյունքների արձանագրությունները (առնվազն 4-ական օրինակներ),

ՈՒ Շ Ա Դ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը ստուգում է, որ քվեարկության արդյունքների վերաբերյալ հատկացված արձանագրությունների բոլոր օրինակներում ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի կողմից լրացված լինեն հետևյալ տողերը՝

Ընտրողների ցուցակում	Լրացվում է ընտրատարածքային հանձնաժողովի կողմից
Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված ինքնաստանձվող դրոշմանիշների թիվը	Լրացվում է ընտրատարածքային հանձնաժողովի կողմից
Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված համարակալված կտրոնների թիվը	Լրացվում է ընտրատարածքային հանձնաժողովի կողմից

- քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածքի ձևաթղթերը,
- քվեարկության սենյակում կամ դրա մուտքի մոտ փակցնելու համար Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների՝
 - անվանումները՝ ըստ քվեաթերթիկների համարների հերթականության,**
 - ընտրական ցուցակները,**
- ծրարներ ընտրական փաստաթղթերը փաթեթավորելու համար,
- տեսակավորված և փաթեթավորված ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկ,
- ընտրողների ցուցակների մեկանգամյա օգտագործման փոքր պարկ,
- քվեարկության խցիկ՝ յուրաքանչյուր 600 ընտրողի հաշվով առնվազն մեկ հատ,
- քվեատուփ,
- քվեաթերթիկի համար նախատեսված բրայլյան սովարաթղթե կաղապար(ներ),
- շրջիկ արկղ, եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը քվեարկություն է կազմակերպելու ստացիոնար բժշկական հաստատությունում կամ ձերբակալված անձանց պահելու վայրում:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽՈՐԴ ՕՐԸ _____

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը պարտավոր է ավարտել ստորև նշված բոլոր գործողությունները մինչև քվեարկության նախորդ օրը՝ ժամը 24:00-ն:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքների բաշխումը

➡ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն իր նիստում վիճակահանությամբ բաշխում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամի անհատական կնիքները:

! **Վիճակահանությանը մասնակցում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի բոլոր անդամները՝ այդ թվում Հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը:**

Այդ նպատակով՝

- ✓ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստում Հանձնաժողովի նախագահը անհատական կնիքները տեղավորում է վիճակահանության արկղի մեջ,
 - ✓ Հանձնաժողովի անդամները, այդ թվում՝ Հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը, ազգանունների, իսկ ազգանունները համընկնելու դեպքում՝ անունների (հայրանունների) այբբենական հերթականությամբ վիճակահանության արկղից հանում են մեկական անհատական կնիք,
 - ✓ Հանձնաժողովի անդամները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանի համապատասխան մասում իրենց ազգանվան դիմաց դնում են անհատական կնիքների նմուշները:
- ➡ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը հաշվում և դասավորում է քվեաթերթիկները՝ առանձնացնելով հարյուրական քվեաթերթիկ:
- ➡ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը հաշվում է նաև քվեարկության ծրարները՝ առանձնացնելով հարյուրական ծրար:
- ➡ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահն ընտրական փաստաթղթերի և այլ պարագանների պահպանման համար նախատեսված չիրկիզվող պահարանում տեղադրում է՝
- Քվեարկության օրվանից 3 օր առաջ լիազոր մարմնից ստացած
 - ✓ Հանձնաժողովի կողմից գործածվող ընտրողների ցուցակները՝ կազմված մատյանի ձևով,
 - ✓ առկայության դեպքում ստացիոնար բուժում իրականացնող բժշկական հաստատություններում քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը,
 - ✓ ընտրական տեղամասում ընդգրկված բնակելի շենքերի (տների) հասցեները,

✓ քվեարկության օրն ընտրական տեղամասում ընտրողների լրացուցիչ ցուցակներ կազմելու համար անհրաժեշտ ձևաթղթերը,

- ինքնասուսնծվող դրոշմանիշերը,
- համարակալված կտրոնները,
- Հանձնաժողովի կնիքը,
- Հանձնաժողովի անդամների անհատական կնիքները,
- ընտրողների բոլոր տեսակի ցուցակները,
- բրայլյան կաղապարը,
- ընտրողների ցուցակների փաթեթը, որն իրենից ներկայացնում է մեկանգամյա օգտագործման փոքր պարկ,
- ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկը,
- ընտրական փաստաթղթերի ձևաթղթեր (արձանագրություններ, արձանագրությունից քաղվածքներ և այլ),
- տեխնիկական սարքավորումն սպասարկող մասնագետի ծածկագիրը պարունակող ծրարը,
- քվեատուփի համար նախատեսված կապիչները:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեաթերթիկները և քվեարկության ծրարները չհրկիզվող պահարանում տեղադրելու անհնարինության դեպքում՝ դրանք դրվում են կահավորված քվեարկության սենյակում՝ առկայության դեպքում տեսախցիկի տեսադաշտում:

! Հանձնաժողովի նախագահը չհրկիզվող պահարանը փակում և փակման մասը թղթով սուսնծում է: Սուսնծված թղթի վրա ստորագրում են Հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը, Հանձնաժողովի մյուս անդամները և վստահված անձինք (ցանկության դեպքում) ևս կարող են ստորագրել սուսնծված թղթի վրա:

 Հանձնաժողովի նախագահը կահավորված քվեարկության սենյակը (քվեարկության սենյակում առկա ընտրական փաստաթղթերն ու այլ պարագաները), քվեարկության սենյակում տեղադրված տեխնիկական սարքավորումները և չհրկիզվող պահարանը (պահարանին սուսնծված թղթով) հանձնում է պահպանման՝ ոստիկանության ծառայողներին, որի վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն:

! Արձանագրությունը կազմվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ էջ 7:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկության նախորդ օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողով են ներկայանում նաև մասնագետները և

- ▶ ստորագրում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ հաստատելով իրենց ներկայությունը,

- ▶ ուսումնասիրում են տեխնիկական սարքավորումների տեղադրման վայրը, քվեարկության սենյակում հոսանքի սնուցման առկայությունը,

- ▶ ստուգում են տեխնիկական սարքավորումների կոմպլեկտայնությունը՝ անխափան սնուցման սարքերի (UPS), ռաուտերների, էլեկտրական երկարացման լարերի առկայությունը և սարքինությունը:

- ▶ **Քվեարկության նախորդ օրը մասնագետները պետք է միացնեն տեխնիկական սարքավորումները և իրականացնեն փորձնական թեստավորում:**

- ▶ Տեխնիկական սարքավորումների էլեկտրասնուցումն իրականացվում է քվեարկության սենյակում առկա էլեկտրական հոսանքի սնուցման աղբյուրից:

- ▶ Անխափան սնուցման սարքին (UPS) միացվում է միայն ռաուտերը, իսկ տեխնիկական սարքավորումները ռաուտերին միացվում են ցանցային լարերով:

- ▶ Մասնագետը տեխնիկական սարքավորումը հանում է տուփից, տեղադրում քվեարկության սենյակում այդ նպատակով հատկացված սեղանին, միացնում է էլեկտրական հոսանքի սնուցման աղբյուրին և ստուգում տեխնիկական սարքավորման տպիչում համապատասխան թղթի առկայությունը, որից հետո միացնում է տեխնիկական սարքավորումը և մուտքագրում ստուգման վեցանիշ կոդը՝ 111111:

☞ Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում օգտագործվում են մեկից ավելի տեխնիկական սարքավորումներ, ապա տուփերից հանվելուց հետո բոլոր տեխնիկական սարքավորումները ցանցային լարերով միացվում են ռաուտերին, որից հետո ստուգվում է նաև կապի առկայությունը տեխնիկական սարքավորումների միջև:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ՝

- ▶ **քվեարկության նախորդ օրը տեխնիկական սարքավորումների աշխատանքն ստուգելուց հետո դրանք չեն անջատվում: Տեխնիկական սարքավորումները չեն անջատվում նաև էլեկտրական հոսանքի սնուցման աղբյուրից:**

- ▶ Նշված աշխատանքների արդյունքների, ինչպես նաև ի հայտ եկած ցանկացած թերության մասին մասնագետն անհապաղ իրազեկում է տեխնիկական սարքավորումների կազմակերպված սպասարկումն իրականացնող աջակցման կենտրոնի անդամներին:

- ▶ Մասնագետը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին տեղեկացնում է տեխնիկական սարքավորման անխափանության և գործարկման պատրաստ լինելու մասին, որից հետո կարող է հեռանալ տեղամասային կենտրոնից:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՃՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամները քվեարկության օրը պետք է ներկայանան տեղամասային կենտրոն ՈՉ ՈՒՇ, ՔԱՆ ԺԱՄԸ 06:45-ԻՆ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը՝

- ! ստուգելով քվեարկության սենյակի կահավորվածությունը,
- ! քվեարկության սենյակում համապատասխան ընտրական փաստաթղթերի ու պարագաների առկայությունը,
- ! քվեարկության սենյակում տեղադրված տեխնիկական սարքավորումների առկայությունը,
- ! չհրկիզվող պահարանին սոսնձված թղթի (ինքնասոսնձվող ժապավենի) ամբողջականությունը և ոստիկանության ծառայողներից ընդունում է դրանք:

Կահավորված քվեարկության սենյակը, քվեարկության սենյակում առկա ընտրական փաստաթղթերն ու այլ պարագաները, քվեարկության սենյակում տեղադրված տեխնիկական սարքավորումները և չհրկիզվող պահարանը պահպանման հանձնելու և ոստիկանության ծառայողներից ընդունելու վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն՝ Հանձնաժողովի գրանցամատյանում:

Այդ պահին չհրկիզվող պահարանը դեռ չի բացվում:

Քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նիստը տեղամասային կենտրոնում սկսվում է **ԺԱՄԸ 7:00-ԻՆ:**

Նիստի ժամը տեղափոխվել չի կարող:

Քվեարկության օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողով ներկայացած մասնագետները ստորագրում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ հաստատելով իրենց ներկայությունը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն իր նիստում՝ վիճակահանությամբ, որոշում է հանձնաժողովի անդամների միջև գործառույթների բաշխումը: Հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը վիճակահանությանը չեն մասնակցում:

Վիճակահանությունն իրականացվում է հետևյալ կերպ՝

- ✓ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պատրաստում է վիճակահանությանը մասնակցող հանձնաժողովի անդամների թվին հավասար թվով իրարից չտարբերվող թերթիկներ, որոնցից՝
 - 📄 մեկի վրա նշում է «ցուցակ-1», իսկ ընտրական տեղամասում 1100-ից ավել ընտրողի դեպքում՝ հաջորդ թերթիկի վրա՝ «ցուցակ-2» բառերը,
 - 📄 մեկի վրա նշում է «քվեաթերթիկ-1», իսկ ընտրական տեղամասում 1100-ից ավել ընտրողի դեպքում՝ հաջորդ թերթիկի վրա՝ «քվեաթերթիկ-2» բառերը:

Շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկություն կազմակերպելու դեպքում երկրորդ թերթիկի վրա նշում է «քվեաթերթիկ և շրջիկ արկղ» բառերը,

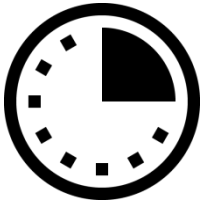
☞ մեկի վրա նշում է «քվեատուփ» բառը,

☞ մեկի վրա նշում է «շրջիկ արկղ» բառերը՝ շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկություն կազմակերպելու դեպքում, եթե ընտրական տեղամասում ընտրողների թիվը չի գերազանցում 1100-ը,

✓ բոլոր թերթիկները (նաև նշում չպարունակող) ծալում է այնպես, որ միմյանցից չտարբերվեն և տեղավորում վիճակահանության արկղի մեջ,

✓ Հանձնաժողովի անդամները՝ ըստ ազգանունների, իսկ ազգանունները համընկնելու դեպքում՝ անունների (հայրանունների) այբբենական հերթակա- նությամբ, վիճակահանության արկղից հանում են մեկական թերթիկ:

Ամբողջ աշխարհանքը բաժանվում է 6 հերթափոխի՝ յուրաքանչյուրը 2 ժամ տևողությամբ՝

6 հերթափոխից յուրաքանչյուրի համար տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն իրականացնում է առանձին վիճակահանություն:

Վիճակահանությունների արդյունքները գրառվում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:

Հերթափոխ	Ընտրողներին գրանցող (մինչև 1100 ընտրողի հաշվարկով առնվազն՝ մեկ, իսկ 1100-ից ավելիի դեպքում՝ երկու անդամի)		Քվեաթերթիկներ և քվեարկության ծրարներ հատկացնող (մինչև 1100 ընտրողի հաշվարկով առնվազն՝ մեկ, իսկ 1100-ից ավելիի դեպքում՝ երկու անդամի)		Ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու (առնվազն մեկ անդամի)	Շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկություն անցկացնող
	«ցուցակ 1»	«ցուցակ 2»	քվեաթերթիկ 1	քվեաթերթիկ 2 կամ «քվեաթերթիկ և շրջիկ արկղ»		
8-10						
10-12						
12-14						
14-16						
16-18						
18-20						

➤ Յուրաքանչյուր հերթափոխի դիմաց՝ դատարկ վանդակներում նշվում է վիճակահանության արդյունքում համապատասխան գործառույթն իրականացնող հանձնաժողովի անդամի անունը, ազգանունը:

➤ Վիճակահանության արդյունքում, ըստ հանձնաժողովի անդամներին բաժին ընկած թերթիկների նշումների, հանձնաժողովի անդամների միջև բաշխվում են

առաջին հերթափոխի կողմից քվեարկությունը կազմակերպելու համար նախատեսված պարտականությունները:

➤ Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ ամեն հերթափոխի ժամանակ իրականացնում է այն գործառույթը, որի անվանումը պարունակող թերթիկը վիճակահանությանը բաժին է ընկել իրեն, բացառությամբ՝

! «շրջիկ արկղ» բառերը բաժին ընկած հանձնաժողովի անդամների՝ 1100 ընտրողը չգերազանցող ընտրական տեղամասի դեպքում, և «քվեաթերթիկ և շրջիկ արկղ» բառերը բաժին ընկած հանձնաժողովի անդամների՝ ընտրական տեղամասում 1100-ից ավել ընտրողի դեպքում՝ շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկություն կազմակերպելու մասով:

➤ Հանձնաժողովի նախագահը վիճակահանությունների արդյունքներին համապատասխան ապահովում է հանձնաժողովի անդամների՝ 2 ժամը մեկ պարբերականությամբ հերթափոխը:

➤ Հանձնաժողովի նախագահը կազմակերպում և վերահսկում է քվեարկության անցկացումը, անհրաժեշտության դեպքում օժանդակում գործառույթ իրականացնող անդամներին, փոխարինում նրանց և մասնագետին ժամանակավոր բացակայության դեպքում:

➤ Հանձնաժողովի քարտուղարը՝ Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ, գրառումներ է կատարում գրանցամատյանում, օժանդակում գործառույթ իրականացնող անդամներին, փոխարինում նրանց և մասնագետին ժամանակավոր բացակայության դեպքում:

Մինչև տեղամասային կենտրոնի բացումը՝

➤ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ մասնագետը Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած կարգով ստուգում է տեխնիկական սարքավորումների աշխատանքը, մուտքագրում է ընտրական տեղամասի նույնականացման տվյալները և տպում է տվյալ տեխնիկական սարքավորման միջոցով գրանցված ընտրողների բացակայությունը հավաստող տեղեկանք:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
02/04/2017	
Գրանցված ընտրողների բացակայությունը հավաստող տեղեկանք	
Ընտրական տեղամաս:	20/02
Ընտրողների ցուցակում ընդգրկվածների թիվը	1578
Տեխնիկական սարքով գրանցված ընտրողների թիվը	0
Տեղեկանքը տպած է 15:06:32	
Սարք VAD1	

✎ Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում օգտագործվում է մեկից ավելի տեխնիկական սարքավորում, ապա յուրաքանչյուր մասնագետ ստուգում է իր կողմից սպասարկվող տեխնիկական սարքավորման աշխատանքը և տպում է տվյալ տեխնիկական սարքավորման միջոցով գրանցված ընտրողների բացակայությունը հավաստող տեղեկանքը:

! Տեղեկանքը (տեղեկանքները) ստանձվում է (են) տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում՝ էջ 11:

- ➔ **Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հանձնաժողովի անդամների և քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց ներկայությամբ *ԲԱՑՈՒՄ Է ՉՀՐԿԻՉՎՈՂ ՊԱՀԱՐԱՆԸ, ՀԱՆՈՒՄ Է.***
 - ⇒ հանում է Հանձնաժողովի անդամների անհատական կնիքները և Հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամին հանձնում է նախորդ օրվա վիճակահանությանը իրեն տրամադրված անհատական կնիքը.
 - ⇒ հանում է Հանձնաժողովի կնիքը և գրանցամատյանում կնիք դնելով՝ հայտարարում է կնիքի համարը,
 - ⇒ հանում է հարյուր ինքնաստանձվող դրոշմանիշ և հատկացնում ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամին՝ **այդ մասին գրառում կատարելով գրանցամատյանում,**
 - ⇒ հանում է ընտրողների ցուցակները և հանձնում ընտրողների գրանցման համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամին (անդամներին):
- ➔ **ՍՏՈՒԳՈՒՄ Է քվեատուփի (առկայության դեպքում՝ նաև շրջիկ արկղի) դատարկ լինելը,**
- ➔ **ՓԱԿՈՒՄ, հատուկ կապիչներով և ինքնաստանձվող ժապավեններով ԿՆՔՈՒՄ Է քվեատուփը (առկայության դեպքում՝ նաև շրջիկ արկղը),**
- ➔ **յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի հարյուրական փաթեթներով քվեաթերթիկները և մեկ փաթեթ (հարյուր հատ) քվեարկության ծրար ՀԱՏԿԱՑՆՈՒՄ Է քվեաթերթիկներ և քվեարկության ծրարներ հատկացնող հանձնաժողովի անդամին (անդամներին),**

Ուշադրություն

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված համարակալված կտրոնները պահարանից հանվում և ընտրողների գրանցման համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամին (անդամներին) են հատկացվում **միայն հետևյալ դեպքերում՝**

- **տեխնիկական սարքավորումը չաշխատելու դեպքում,**
- **քրեակադրարողական հիմարկներում քվեարկություն կազմակերպելու դեպքում,**
- **շրջիկ արկղով քվեարկություն կազմակերպելու դեպքում:**

Վերոնշյալ բոլոր գործողությունների մասին տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում կատարվում են համապատասխան գրառումներ:

ԿԱՐԵՎՈՐ Է

➔ Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի քվեաթերթիկներից՝ 3-ից 5 քվեաթերթիկ գցում է քվեարկության խցիկներում տեղադրված չօգտագործված քվեաթերթիկների արկղի մեջ՝ քվեարկության գաղտնիության սկզբունքի հնարավոր խախտումները, ընտրողի կամքի ազատ արտահայտման նկատմամբ հնարավոր վերահսկողությունը բացառելու նպատակով:

➔ Ստուգում է, որ քվեարկության խցիկներում **գրիչներ չլինեն**

ՆՇՎԱԾ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՎՈՒՄ ԵՆ ԱՅՆ ՀԱՇՎԱՐԿՈՎ, ՈՐՊԵՍՋԻ ԺԱՄԸ 8:00-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԵՎ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ԼԻՆԵՆ:

! Եթե քվեարկության օրը՝ ժամը 8:00-ին,

➔ մինչև 1 000 ընտրող ունեցող ընտրական տեղամասի դեպքում՝ 5-ից պակաս թվով տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամ է ներկայացել,

➔ 1 000-ից ավելի ընտրող ունեցող ընտրական տեղամասի դեպքում՝ 7-ից պակաս թվով տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամ է ներկայացել,

տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին անհապաղ տեղեկացնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, և չներկայացած անդամների լիազորությունները վաղաժամկետ դադարում են, իսկ անդամների թիվը՝ համապատասխանաբար մինչև 5 անդամ և մինչև 7 անդամ, լրացնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը:

Եթե քվեարկության օրը՝ ժամը 9.00-ի դրությամբ, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում ներկա անդամների թիվը նվազ է հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի 2/3-ից, ապա հանձնաժողովի կազմը համալրվում է այնպես, որ ապահովվի հանձնաժողովի անդամների ընդհանուր թվի 2/3-ը:

Ժամը 8:00-ին ընտրական տեղամասը պետք է լինի լիարժեք պատրաստ քվեարկությունն սկսելու համար: Հանձնաժողովի անդամներն ու մասնագետները պետք է զբաղեցրած լինեն իրենց տեղերը: Սեղաններին պետք է լինեն ընտրական բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը և պարագաները:

ԺԱՄԸ 8:00-ԻՆ Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է քվեարկության սկիզբը և թույլատրում ընտրողների մուտքը քվեարկության սենյակ:

Տեղամասային կենտրոնը բացվելուց հետո հանձնաժողովի նախագահն անմիջապես տեղեկացնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին տեղամասը բացված լինելու մասին:

✘ Արգելվում է տեղամասային կենտրոն զենքով, զինամթերքով մուտք գործելը: Զինձառայողները, ազգային անվտանգության և ոստիկանության զորքերում ծառայողները տեղամասային կենտրոն մուտք են գործում ոչ շարային կարգով, առանց զենքի, զինամթերքի:

Քվեարկության բնականոն ընթացքի վտանգման դեպքում տեղամասային կենտրոն զենքով մուտք գործել կարող են միայն ոստիկանության ծառայողները՝ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի թույլտվությամբ:

! Քվեարկության սենյակում կուտակումներից ու խառնաշփոթից խուսափելու նպատակով տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պետք է հսկի և պարբերաբար ստուգի, թե, քվեարկողներից բացի, ովքեր են ներկա տեղամասային կենտրոնում, և արդյոք բոլորն ունեն տեղամասային կենտրոնում ներկա գտնվելու իրավունք:

➡ Եթե քվեարկության սենյակում գտնվող ընտրողների թիվն այնքան է, որ ակնհայտորեն խաթարվում է քվեարկության բնականոն ընթացքը, ապա հանձնաժողովի նախագահն իրավունք ունի սահմանափակելու քվեարկության սենյակում միաժամանակ գտնվող ընտրողների թիվը, **բայց ոչ պակաս, քան 15 ընտրող՝ ընտրողների քվեարկության սենյակ թողնելով հերթով՝ մեկ-մեկ**: Սույն գործառույթի կատարումն ապահովելու անհնարինության դեպքում հանձնաժողովի նախագահի պահանջով այն իրականացվում է ոստիկանության օժանդակությամբ:

Քվեարկության ընթացքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը՝ **ՄԻՆՉԵՎ ԺԱՄԸ 11:30-Ը, 14:30-Ը, 17:30-Ը ԵՎ 20.30-Ը** ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով հաղորդում է համապատասխանաբար մինչև ժամը **11:00-Ն, 14:00-Ն, 17:00-Ն ԵՎ 20:00-Ն** տվյալ ընտրական տեղամասում քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների թիվը:

ՀԱՂՈՐԴՎԱԾ ԹՎԵՐԸ ԳՐԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ՆԱԵՎ ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆՈՒՄ:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ընտրողը քվեարկությանը մասնակցում է անձամբ. լիազորված քվեարկությունն արգելվում է: Քվեարկությանը ներկայացած յուրաքանչյուր ընտրող պետք է գրանցվի: Առանց սահմանված կարգով գրանցվելու ընտրողը չի կարող ստանալ քվեաթերթիկ և քվեարկել:

1

Ընտրողների ինքնության ստուգում և նույնականացում տեխնիկական սարքավորման միջոցով

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԸՆՏՐՈՂ ՄՈՏԵՆՈՒՄ Է ՄԱՍՆԱԳԵՏԻՆ ԵՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ ԱՆՁԸ ՀԱՍՏԱՏՈՂ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԸ.

Ընտրողի համար անձը հաստատող փաստաթուղթ են համարվում՝

- ✓ անձնագիրը,
- ✓ նույնականացման քարտը (ID քարտ),
- ✓ կենսաչափական անձնագիրը,
- ✓ անձնագրին կամ նույնականացման քարտին փոխարինող ժամանակավոր փաստաթուղթը՝ տրված լիազոր մարմնի կողմից,

զինծառայողների համար՝

- ✓ զինվորական վկայականը կամ զինվորական գրքույկը, եթե գրանցվում են (քվեարկում են) զորամասի կազմած ընտրողների ցուցակում,

կալանքի տակ գտնվող և պարիժը կրող՝ ընտրելու իրավունք ունեցող քաղաքացիների համար՝

- ✓ քրեակարարողական հիմնարկում գտնվող ընտրողի անձը հաստատող փաստաթուղթը:

! Ընտրողի անձը հաստատող փաստաթղթի վավերականության ժամկետի ավարտը հիմք չէ ընտրողին քվեարկության չթողնելու համար, բացառությամբ այն դեպքի, երբ տեխնիկական սարքավորումում առկա տեղեկություններից պարզվում է, որ ընտրողն ունի այլ՝ վավերականության ժամկետը չլրացած, անձը հաստատող փաստաթուղթ:

ՄԱՍՆԱԳԵՏԸ ՍՏՈՒԳՈՒՄ Է ԸՆՏՐՈՂԻ ԻՆՔՆՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹՈՒՄ ԱՌԿԱ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻ ՄԻՋՈՑՈՎ

Եթե ընտրողը ներկայացրել է **ԱՅԼ ԱՆՁԻ ԱՆՁԸ ՀԱՍՏԱՏՈՂ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ**, ապա մասնագետն այդ մասին տեղեկացնում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին: Հանձնաժողովի նախագահը նման դեպքում քվեարկության սենյակ է հրավիրում ոստիկանության ծառայողներին, որոնք ձեռնարկում են օրենքով սահմանված միջոցներ:

**ՄԱՍՆԱԳԵՏԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹԸ
ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ Է ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՄԱՆ ՄԵՋ**

ՄԱՍՆԱԳԵՏԸ ԱՏԵՂԱՇԱՐՈՎ ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ ԿԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԱՆՁՆԱԳՐԻ ԿԱՄ ՆՈՒՅՆԱԿԱՆԱՑՄԱՆ

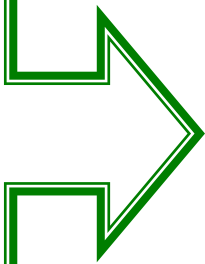
ՔԱՐՏԻ ՀԱՄԱՐԸ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՄԱՆ ՄԵՋ

- Երբ անձը հաստատող փաստաթղթի մեքենայացված ընթերցման համար նախատեսված գոտու (սարքավորման մեջ ներմուծվող փաստաթղթի մասի) թերության պատճառով փաստաթուղթը սարքավորման մեջ ներմուծելու արդյունքում կարող է չընթերցվել:
- Ընտրողը ներկայացրել է անձնագրին կամ նույնականացման քարտին փոխարինող ժամանակավոր փաստաթուղթ (9-րդ ձև), որը չունի մեքենայացված ընթերցման համար նախատեսված

! Եթե ընտրողը **գրանցված է** տվյալ տեղամասի ընտրողների ցուցակում և որպես անձը հաստատող փաստաթուղթ **ներկայացրել է.**

ԷԿՐԱՆԻՆ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ ԵՆ՝

- նույնականացման քարտը,
- կենսաչափական անձնագիրը
- 2008 թվականի հունվարի 1-ից հետո տրված ոչ կենսաչափական անձնագիրը

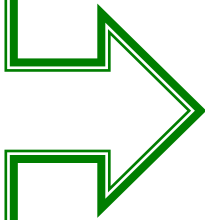

1. տվյալ ընտրողի լուսանկարը,
2. ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում ընտրողի հերթական համարը
3. կանաչ նշան

ԷԿՐԱՆԻՆ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ ԵՆ՝

- մինչև 2008 թվականի հունվարի 1-ը տրված ոչ կենսաչափական անձնագիրը

1. ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում ընտրողի հերթական համարը
2. կանաչ նշան՝ **առանց ընտրողի լուսանկարի**

I. ԱՅՆ ԴԵՊՔՈՒՄ, ԵՐԲ ԷԿՐԱՆԻՆ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ Է ԿԱՆԱԶ ՆՇԱՆ,

ընտրողը ներմուծում է իր աջ ձեռքի ցուցամատի մատնահետքը: Դրա անհնարինության դեպքում մատնահետքը ներմուծվում է հետևյալ առաջնայնությամբ. ձախ ձեռքի ցուցամատը, աջ ձեռքի միջնամատը, ձախ ձեռքի միջնամատը, աջ ձեռքի մատնեմատը, ձախ ձեռքի մատնեմատը, աջ ձեռքի ճկույթը, ձախ ձեռքի ճկույթը, աջ ձեռքի բթամատը, ձախ ձեռքի բթամատը: Մատնահետքը ներմուծելու անհնարինության դեպքում մատնահետքի ներմուծման քայլը բաց է թողնվում:

II. Դրանից հետո տեխնիկական սարքավորումը տպում է ընտրողների ցուցակում ընտրողի հերթական համարը, ազգանունը, անունը, անձը հաստատող փաստաթղթի համարը, քվեարկության կտրոնի հերթական համարը, իսկ թվային շտեմարանում առկա լինելու դեպքում՝ նաև ընտրողի լուսանկարը պարունակող քվեարկության կտրոն:

III. Մասնագետը տպված քվեարկության կտրոնը ընտրողի անձը հաստատող փաստաթղթի հետ վերադարձնում է ընտրողին:

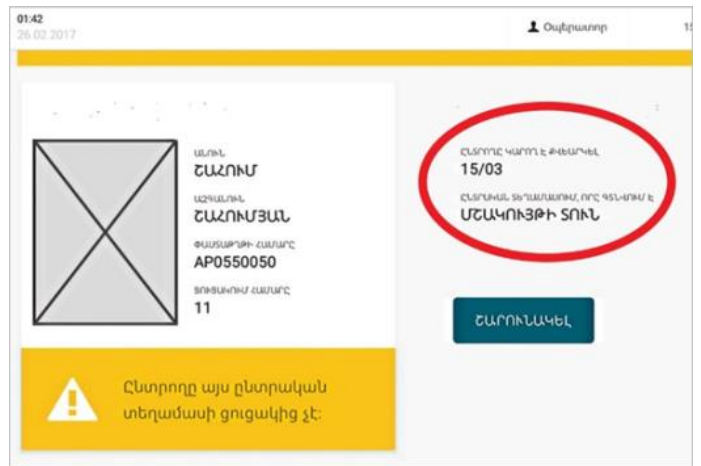

IV. Ընտրողը մոտենում է ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի համապատասխան անդամին: **Ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի անդամն** ընտրողից վերցնում է քվեարկության կտրոնը, ընտրողների ցուցակում գտնում է ընտրողի տողը, ընտրողը ստորագրում է իր տվյալների դիմաց՝ ընտրողի ստորագրության համար նախատեսված սյունակում, և հանձնաժողովի անդամն իր անհատական կնիքն է դնում համապատասխան սյունակում, որից հետո անհատական կնիքով կնքում քվեարկության կտրոնը և այն փոխանցում ընտրողին:

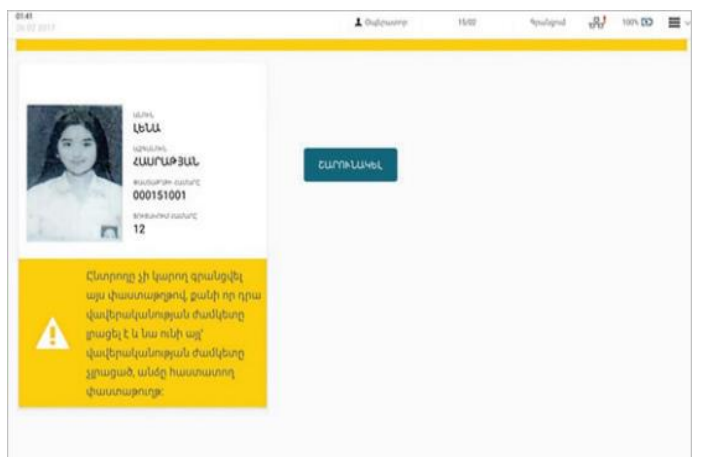
! **Եթե ընտրողը գրանցվել է տեխնիկական սարքավորման միջոցով և ստացել է քվեարկության կտրոն, սակայն ընտրողների ցուցակում նրա տվյալների դիմաց առկա է ստորագրություն, ապա**

➔ ընտրողների գրանցման համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամը՝ տեղեկացնելով տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, տեխնիկական սարքավորման միջոցով գրանցված և քվեարկության կտրոն ստացած՝ քվեարկությանը չմասնակցած այն ընտրողին, որի տվյալների դիմաց ընտրողների ցուցակում առկա է ստորագրություն քվեարկությանը մասնակցելու վերաբերյալ, **հնարավորություն է տալիս ստորագրելու ընտրողների ցուցակի «Լրացուցիչ նշումներ» սյունակում՝ իր տվյալների դիմաց՝ ստորագրության կողքին դնելով իր անհատական կնիքը:**

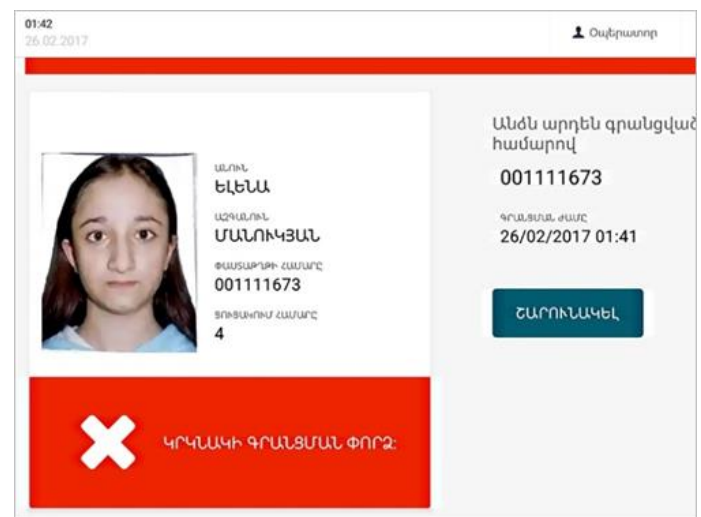
Եթե ընտրողը **ԳՐԱՆՑՎԱԾ ՉԷ ՏՎՅԱԼ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ, ԱՊԱ ԷԿՐԱՆԻՆ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ Է ԴԵՂԻՆ ՆՇԱՆ**, իսկ եթե տեխնիկական սարքավորման մեջ առկա է համապատասխան տեղեկատվություն, ապա նաև այն ընտրական տեղամասի համարը, որի ցուցակում է ընդգրկված այդ ընտրողը: Նշված դեպքում ընտրողը դուրս է հրավիրվում քվեարկության սենյակից:

Եթե ընտրողը ներկայացրել է **ԺԱՄԿԵՏԱՆՑ ԱՆՁԸ ՀԱՍՏԱՏՈՂ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ, ՄԻՆՉԴԵՌ ՈՒՆԻ ՄԵԿ ԱՅԼ ՎԱՎԵՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ, ԷԿՐԱՆԻՆ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ Է ԴԵՂԻՆ ՆՇԱՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԾԱՆՈՒՑՄԱՄԲ**. «Ընտրողը չի կարող գրանցվել այս փաստաթղթով, քանի որ դրա վավերականության ժամկետը լրացել է և նա ունի այլ՝ վավերականության ժամկետը չլրացած, անձը հաստատող փաստաթուղթ»: Նշված դեպքում ընտրողը պետք է ներկայանա վավերականության ժամկետը չլրացած, անձը հաստատող փաստաթուղթով:»:

Եթե ընտրողն **ԻՐ ԱՆՁԸ ՀԱՍՏԱՏՈՂ ՈՐԵՎԷ ՓԱՍՏԱԹՂԹՈՎ ԱՐԴԵՆ ԻՍԿ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ Է ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆԸ, ԷԿՐԱՆԻՆ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ Է ԿԱՐՄԻՐ ՆՇԱՆ**, ապա մասնագետը տեղեկացնում է հանձնաժողովի նախագահին, և հանձնաժողովի նախագահը քվեարկության սենյակ է հրավիրում ուստիկանության ծառայողներին, որոնք ձեռնարկում են օրենքով սահմանված միջոցներ:

Չորամասում հաշվառված
ընտրողների ցուցակով
քվեարկության դեպքում

Քվեարկության օրը կազմվող
ընտրողների լրացուցիչ ցուցակով
քվեարկության դեպքում

մինչև մասնագետին մոտենալը
ընտրողների գրանցումն իրականացնող
հանձնաժողովի համապատասխան
անդամը՝

- ✓ **ստուգում է** ընտրողի ինքնությունը.
- ✓ ընտրողների ցուցակում **գտնում է** ընտրողի տվյալները,
- ✓ քվեարկության օրը կազմվող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակով քվեարկելու դեպքում **լրացնում է** ընտրողի անունը, հայրանունը, ազգանունը.
- ✓ **լրացնում է** ընտրողի անձը հաստատող փաստաթղթի համարը.
- ✓ ընտրողն **ստորագրում է** իր անվան դիմաց.
- ✓ հանձնաժողովի անդամը **դնում է** իր անհատական կնիքը ստորագրության դիմաց:

Մասնագետը տեխնիկական սարքավորման մեջ ներմուծում է, թե որ ցուցակի ընտրող է, ներմուծում է անձը հաստատող փաստաթուղթը, ապա ընտրողի համարը համապատասխան ցուցակում, որից հետո ընտրողը ներմուծում է իր մատնահետքը:

Այդ գործողություններից հետո մասնագետը տպում է քվեարկության կտրոն, որը պարունակում է նշում, թե որ ցուցակի ընտրող է, ընտրողի համարը համապատասխան ցուցակում և քվեարկության կտրոնի հերթական համարը և կտրոնը փոխանցում է ընտրողին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկության օրը կազմվող լրացուցիչ ցուցակում ընդգրկվելու համար **ԸՆՏՐՈՂՆ** անձը հատատող փաստաթղթի հետ **պետք է ներկայացնի նաև ստորև նշված տեղեկանքը:**

N _____
« ____ » _____ 20 ____ թ.

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Ք

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ ԿԱԶՄՎՈՂ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

_____ անունը, հայրանունը, ազգանունը

Անձը հատատող փաստաթուղթ _____ սերիա, համար

հաշվառված _____ հաշվառման վայրը

դուրս է մնացել թիվ _____ ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակից:

Հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքի 14-րդ հոդվածի 2-րդ մասը՝ _____-ին

_____ անունը, հայրանունը, ազգանունը

ընդգրկել _____ թիվ _____ ընտրական տեղամասի _____ նշվում է համայնքի անվանումը՝ ՏԻՄ ընտրության դեպքում

ընտրողների լրացուցիչ ցուցակում:

Ներկայացվում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողով:

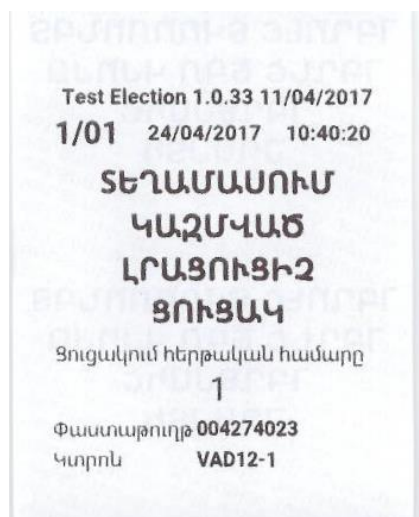
_____ (լիազոր մարմնի համապատասխան ստորաբաժանման ղեկավարի անունը, ազգանունը) (ստորագրություն)

Կ.Տ.

« ____ » _____ 20 ____ թվական

ՆՇՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՆՔԻ ԿԱՄ ԴԱՏԱԿԱՆ ԱԿՏԻ ԱՌԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ Է, ՈՐ ԸՆՏՐՈՂԻՆ ՊԵՏՔ Է ԳՐԱՆՑԵԼ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը պետք է նշված տեղեկանքը կամ դատական ակտը ցույց տա տեխնիկական սարքավորումը սպասարկող մասնագետին, որից հետո միայն վերջինս ընտրողին կգրանցի տեխնիկական սարքավորման միջոցով՝ լրացուցիչ ցուցակով, և ընտրողին կտրամադրի տեխնիկական սարքավորման միջոցով տպված համապատասխան կտրոն:

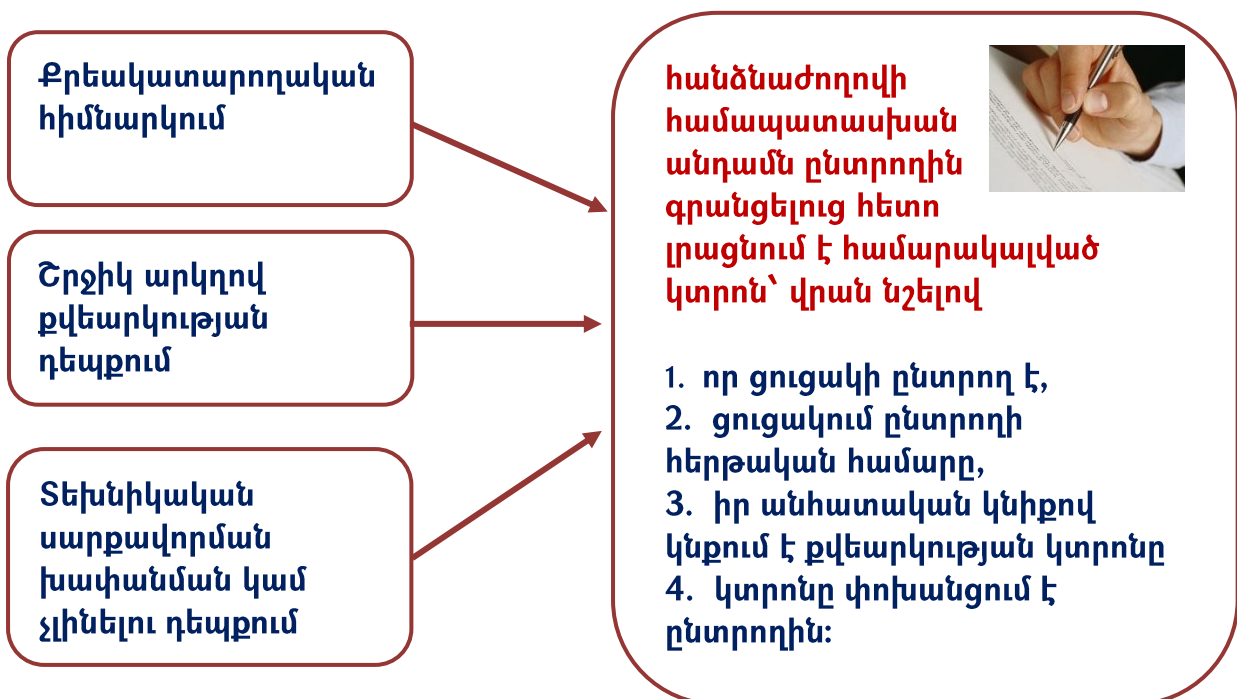
Մասնագետի կողմից տրված քվեարկության կտրոնը և անձը հաստատող փաստաթղթի հետ ստանալուց հետո ընտրողը մոտենում է ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի համապատասխան անդամին:

Ընտրողների գրանցումն իրականացնող հանձնաժողովի անդամն,

- ընտրողից վերցնում է քվեարկության կտրոնը,
- ընտրողների ցուցակում գտնում է ընտրողի տողը,
- ընտրողն ստորագրում է իր տվյալների դիմաց՝ ընտրողի ստորագրության համար նախատեսված սյունակում,
- հանձնաժողովի անդամն իր անհատական կնիքն է դնում համապատասխան սյունակում,
- որից հետո իր անհատական կնիքով կնքում է քվեարկության կտրոնը և այն փոխանցում ընտրողին:

Ընտրողների գրանցումը

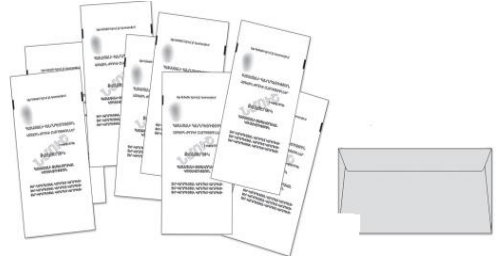
- քրեակատարողական հիմնարկում քվեարկության դեպքում.
- շրջիկ արկղով քվեարկության դեպքում.
- տեխնիկական սարքավորման խափանման կամ չլինելու դեպքում:

! Եթե ընտրողը չի կարող ինքնուրույն ստորագրել ընտրողների ցուցակում, ապա նա իրավունք ունի դիմելու այլ քաղաքացու օգնության, բացառությամբ ընտրական հանձնաժողովի անդամների:

Գրանցվելուց անմիջապես հետո ընտրողը մոտենում է հանձնաժողովի՝ քվեաթերթիկների և քվեարկության ծրարների տրամադրման համար պատասխանատու անդամին:

Ազգային ժողովի ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի համար տպագրվում են միևնույն չափերի **առանձին քվեաթերթիկներ:**

Քվեաթերթիկների և քվեարկության ծրարների տրամադրման համար պատասխանատու հանձնաժողովի անդամն ընտրողին տրամադրում է ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի մեկական քվեաթերթիկ և քվեարկության մեկ ծրար:

✘ ԸՆՏՐՈՂԸ ՉԻ ԿԱՐՈՂ ՀՐԱԺԱՐԿԵԼ ԲՈԼՈՐ ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿՆԵՐՆ ՍՏԱՆԱԼՈՒՑ:

4

Քվեարկություն

Ընտրողն անցնում է քվեարկության խցիկ՝ քվեարկելու:

Ընտրողը քվեաթերթիկը լրացնում է գաղտնի՝ քվեարկության խցիկում: Արգելվում է որևէ ձևով տեղեկանալ, թե ընտրողն ինչպես է քվեարկում:

- ✓ Ընտրողն ընտրություններին մասնակցող կուսակցություններից, կուսակցությունների դաշինքներից որևէ մեկին ընտրում է բոլոր քվեաթերթիկներից այդ կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի քվեաթերթիկն ընտրելու միջոցով:

Քվեաթերթիկի վրա նշում կամ գրառում չի կատարվում

- ✓ Քվեաթերթիկն առանց ծալելու դնում է քվեարկության ծրարի մեջ:
- ✓ Չօգտագործված քվեաթերթիկները լցվում են քվեարկության խցիկում տեղադրված չօգտագործված քվեաթերթիկների համար նախատեսված արկղի մեջ:

- ➔ Ինքնուրույն քվեարկելու հնարավորություն չունեցող ընտրողն իրավունք ունի հանձնաժողովի նախագահին տեղեկացնելուց հետո քվեարկության խցիկ հրավիրելու այլ անձի, **որը չպետք է լինի ընտրական հանձնաժողովի անդամ, վստահված անձ, դիտորդ, ՉԼՄ ներկայացուցիչ, այցելու:**
- ➔ Տեսողության խնդիր ունեցող ընտրողին տրամադրվում է քվեաթերթիկների համար նախատեսված բրայլյան ստվարաթղթե կաղապար(ներ)՝ ընտրողին ծանոթացնելով կաղապարի դարձերեսին նշված կիրառելու ձևին:
- ➔ Անձն իրավունք ունի օգնելու ինքնուրույն քվեարկելու հնարավորություն չունեցող միայն մեկ ընտրողի:
- ➔ Բացի նշված դեպքից, քվեաթերթիկը լրացնելիս քվեարկության խցիկում այլ անձի ներկայությունն արգելվում է:
- ➔ Ինքնուրույն քվեարկելու հնարավորություն չունեցող ընտրողին օգնող անձի տվյալները գրառվում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:
- ➔ Եթե ընտրողը կարծում է, որ քվեաթերթիկ(ներ)ը վնասել է, ապա կարող է դիմել հանձնաժողովի նախագահին՝ նոր քվեաթերթիկ(ներ) ստանալու համար:
- ➔ Հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ ընտրողին հարկացվում են յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի մեկական քվեաթերթիկ:

5

Քվեատուփի մոտ

- ✓ Ընտրողը մոտենում է քվեատուփի մոտ ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամին և նրան է հանձնում քվեարկության կտրոնը:

Ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու Հանձնաժողովի անդամը.

- ✓ ստուգում է կտրոնը, իր նախաձեռնությամբ կամ Հանձնաժողովի այլ անդամի կամ վստահված անձի պահանջով կարող է ստուգել նաև ընտրողի անձը հաստատող փաստաթուղթը.
- ✓ առանց քվեարկության ծրարն ընտրողից վերցնելու քվեարկության ծրարի կտրվածքի միջով քվեաթերթիկին է փակցնում ինքնաստանձվող դրոշմանիշը.
- ✓ բացում է քվեատուփի ճեղքը և ընտրողին հնարավորություն է ընձեռում քվեարկության ծրարը գցելու քվեատուփի մեջ,
- ✓ բրայլյան կադապարով քվեարկության կատարած ընտրողից հետ է վերցվում այն:

! *Եթե ընտրողը չի ներկայացնում քվեարկության կտրոն*, ապա ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու Հանձնաժողովի անդամը տեղեկացնում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին, որն ընտրողից վերցնում է քվեարկության ծրարը, անհապաղ մարում է՝ առանց ծրարի պարունակությունն ստուգելու:

- Ընտրողն իրավունք չունի տեղամասային կենտրոնում հայտարարելու, թե ինչպես է քվեարկել:
- Քվեարկելուց հետո ընտրողն անհապաղ պետք է դուրս գա քվեարկության սենյակից:
- Քվեարկության գաղտնիությունը խախտելը՝ քվեաթերթիկի լուսանկարահանմամբ կամ տեսաձայնագրմամբ հրապարակելու միջոցով, առաջացնում է քրեական պատասխանատվություն:

Ընտրողի կողմից չօգտագործված քվեաթերթիկների դուրս բերում նկատելու դեպքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովն ընտրողին տեղեկացնում է քվեարկության խցիկ վերադառնալու և չօգտագործված քվեաթերթիկները քվեարկության խցիկում գրնվող արկղի մեջ գցելու մասին:

Քվեարկության ընթացքում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը՝

- ⇒ պահպանում է կարգ ու կանոնը տեղամասային կենտրոնում և ապահովում է քվեարկության գաղտնիությունը.
- ⇒ կարգավորում է ընտրողների հոսքը տեղամասային կենտրոն.
- ⇒ վիճակահանությունների արդյունքներին համապատասխան ապահովում է հանձնաժողովի անդամների՝ 2 ժամը մեկ պարբերականությամբ հերթափոխը.
- ⇒ ըստ անհրաժեշտության քվեաթերթիկներ և քվեարկության ծրարներ է տրամադրում հանձնաժողովի՝ քվեաթերթիկների և քվեարկության ծրարների տրամադրման համար պատասխանատու անդամին.
- ⇒ **դատարկում է քվեարկության խցիկներում տեղադրված չօգտագործված քվեաթերթիկների արկղի պարունակությունը լցվելու դեպքում՝ թողնելով որոշակի քանակի քվեաթերթիկներ.**
 - ➔ առանց հաշվելու և դասավորելու՝ քվեարկության խցիկներում տեղադրված արկղից հանված չօգտագործված քվեաթերթիկները լցվում են այդ նպատակով տրամադրված պարկի մեջ, որը պետք է գտնվի քվեարկության սենյակում.
- ⇒ ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամին հատկացնում է ինքնաստանձվող դրոշմանիշեր, եթե քվեարկության ընթացքում ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամին հատկացված ինքնաստանձվող դրոշմանիշերը սպառվել են.
 - ➔ նոր ինքնաստանձվող դրոշմանիշերի հերթական խմբաքանակ է հանձնում ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամից քվեարկության կտրոնները ստանալուց հետո.
 - ➔ հաշվում է ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամից ստացած քվեարկության կտրոնները և թիվն արձանագրում է Հանձնաժողովի գրանցամատյանում:
- ⇒ ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամի հերթափոխի ավարտին հաշվում է չօգտագործված ինքնաստանձվող

դրոշմանիշերը և ընտրողներից ստացած քվեարկության կտրոնները և թվերն արձանագրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում

☞ չօգտագործված ինքնաստանձվող դրոշմանիշերի հաշվարկված թիվն արձանագրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում և հանձնում հաջորդ հերթափոխի ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամին,

⇒ քվեարկության ավարտին ստանում և հաշվում է չօգտագործված ինքնաստանձվող դրոշմանիշերը և ընտրողներից ստացած քվեարկության կտրոնները և թվերն արձանագրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:

⇒ ինքնաստանձվող դրոշմանիշ փակցնող և քվեատուփի համար պատասխանատու անդամի կողմից իր հերթափոխի ավարտին, ինչպես նաև քվեարկության ավարտին հանձնված չօգտագործված ինքնաստանձվող դրոշմանիշերը և ընտրողներից ստացած քվեարկության կտրոնները ընդունելուց հետո՝ մինչև ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկում տեղադրելը, պահում է չիրկիզվող պահարանում:

**ՍՏԱՑԻՈՆԱՐ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՎ ՌԱԶՄԱԲԺՇԿԱԿԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԵՎ ՁԵՐԲԱԿԱԼՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՊԱՀԵԼՈՒ
ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ
ԿԱՐԳԸ**

Ստացիոնար բուժում իրականացնող բժշկական հաստատություններում ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող, քվեարկության օրը տեղամասային կենտրոն ինքնուրույն ներկայանալու հնարավորություն չունեցող ընտրողների և ռազմաբժշկական հաստատությունում ստացիոնար բուժման մեջ գտնվող զինծառայող ընտրողների, ինչպես նաև ձերբակալված անձանց պահելու վայրերում ձերբակալված ընտրողների համար քվեարկությունը կազմակերպվում է ստացիոնար բժշկական և ռազմաբժշկական հաստատությունում և ձերբակալված անձանց պահելու վայրում՝ **շրջիկ արկղի միջոցով, քվեարկության օրը ժԱՄԸ 8:00-ԻՑ ՀԵՏՈ՝ այն հաշվարկով, որ քվեարկությունն ավարտվի ՄԻՆՉԵՎ ժԱՄԸ 18.00-Ն:**

- **Շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկության կազմակերպման ժամանակը որոշում և հայտարարում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը՝** հիմք ընդունելով շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկող լրացուցիչ ցուցակում ընդգրկված ընտրողների թիվը, ինչպես նաև ընտրական տեղամասում Հանձնաժողովի անդամների աշխատանքային ծանրաբեռնվածությունը:
- Շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկությունը կազմակերպում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի այն անդամը, որին վիճակահանությամբ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի հայտարարած ժամի համար բաժին է ընկել «շրջիկ արկղ» կամ «քվեաթերթիկ և շրջիկ արկղ» բառերը պարունակող թերթիկը:
- Եթե ընտրական տեղամասն ընդգրկում է մի քանի ստացիոնար բժշկական կամ ռազմաբժշկական հաստատություններ կամ միաժամանակ բժշկական հաստատություն և ձերբակալված անձանց պահելու վայր, ապա շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկությունը կարող են կազմակերպել տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի տարբեր անդամներ, որոնց վիճակահանությամբ բաժին է ընկել համապատասխանաբար «շրջիկ արկղ» կամ «քվեաթերթիկ և շրջիկ արկղ» բառերը պարունակող թերթիկը՝ կախված այդ գործառույթն իրականացնելու համար տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի հայտարարած ժամանակից:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկությունն կազմակերպող Հանձնաժողովի անդամին տրամադրում է.

- ❑ շրջիկ արկղով քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը,
- ❑ բոլոր կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքի քվեաթերթիկները՝ համապատասխան ցուցակում ընդգրկված ընտրողների թվից մինչև 5 տոկոս ավելի քանակով, բայց ոչ պակաս, քան այդ ցուցակում ընտրողների թվից 10 քվեաթերթիկ ավելին, և նույնքան քվեարկության ծրարներ,
- ❑ համապատասխան ցուցակում ընդգրկված ընտրողների թվին համապատասխան քանակով ինքնասուսնձվող դրոշմանիշեր և նույնքան համարակալված կտրոններ,
- ❑ փակված և կնքված շրջիկ արկղ և չօգտագործված քվեաթերթիկների համար փաթեթ:

Հատկացված ընտրական փաստաթղթերի և դրանց քանակի մասին համապատասխան գրառումներ են կատարվում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:

Հանձնաժողովի անդամին՝ անհրաժեշտության դեպքում, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի պահանջով, կարող է ուղեկցել ոստիկանության ծառայողը:

Շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկությունը կազմակերպելու նպատակով

- ✓ հանձնաժողովի անդամն ստուգում է ընտրողի ինքնությունը, ընտրողների համապատասխան ցուցակում գտնում է ընտրողի տվյալները,
- ✓ լրացնում ընտրողի անձը հաստատող փաստաթղթի համարը,
- ✓ ընտրողն ստորագրում է իր անվան դիմաց,
- ✓ հանձնաժողովի անդամը դնում է իր անհատական կնիքը ստորագրության դիմաց,
- ✓ հանձնաժողովի անդամը լրացնում է համարակալված կտրոնը՝ կտրոնի վրա «Թե որ ցուցակի ընտրող է» տողում նշում է **«ՇԱ»**, նշում է ցուցակում ընտրողի հերթական համարը, անհատական կնիքով կնքում է քվեարկության կտրոնը և հանձնում ընտրողին,
- ✓ ընտրողին է տրամադրում յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի մեկական քվեաթերթիկ և քվեարկության մեկ ծրար:

Ընտրողը քվեաթերթիկը լրացնում է գաղտնի: Հանձնաժողովի անդամն ընտրողի համար ստեղծում է այնպիսի պայմաններ, որ հնարավոր լինի ապահովել քվեարկության գաղտնիությունը:

Հանձնաժողովի անդամն ընտրողից ստանում է համարակալված կտրոնը, որից հետո քվեարկության ծրարի կտրվածքի միջով քվեաթերթիկին է փակցնում ինքնաստանձվող դրոշմանիշը, բացում է շրջիկ արկղի ճեղքը և ընտրողին հնարավորություն է ընձեռում քվեարկության ծրարը գցելու շրջիկ արկղի մեջ:

Քվեարկության ավարտից հետո հանձնաժողովի անդամը փակում՝ հատուկ կապիչով կապում է շրջիկ արկղի ճեղքը, և անհապաղ վերադառնում ընտրական տեղամաս:

Հանձնաժողովի անդամը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին է հանձնում.

- հատուկ կապիչով փակված շրջիկ արկղը,
- շրջիկ արկղով քվեարկությանը մասնակցող ընտրողների լրացուցիչ ցուցակը,
- ընտրողներից ստացված համարակալված քվեարկության կտրոնները,
- չօգտագործված համարակալված կտրոնները,
- չօգտագործված ինքնաստանձվող դրոշմանիշերը,
- չօգտագործված քվեարկության ծրարները,
- չօգտագործված կամ վնասված և հետ տրված քվեաթերթիկների փաթեթը:

Հանձնաժողովի անդամի կողմից վերադարձված ընտրական փաստաթղթերի և դրանց քանակի մասին համապատասխան գրառումներ են կատարվում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:

Շրջիկ արկղը տեղադրվում է քվեարկության սենյակում բոլորի համար տեսանելի տեղում: Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կամ Հանձնաժողովի քարտուղարը՝ հանձնաժողովի նախագահի հանձնարարությամբ, **ՈՉ ՈՒՇ, ՔԱՆ ՄԻՆՉԵՎ ԺԱՄԸ 20:00-Ն**, քվեարկության սենյակում ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց ներկայությամբ բացում է շրջիկ արկղը, հանում է քվեարկության ծրարները և գցում քվեատուփի մեջ:

Շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկության կազմակերպմանը կարող են ներկա գտնվել նաև վստահված անձինք, դիտորդները, այցելուները, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները:

ՔՐԵԱԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐՈՒՄ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԵՎ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Քրեակատարողական հիմնարկի պետը քվեարկության օրվանից 2 օր առաջ ընտրողների ցուցակը հանձնում է քրեակատարողական հիմնարկում կազմավորված տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահին:

Յուրաքանչյուր քրեակատարողական հիմնարկի համար քվեարկության սկիզբը սահմանում է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը:

Քրեակատարողական հիմնարկում քվեարկությունն անցկացվում է ժամը 9.00-ից հետո՝ կախված ընտրողների թվից, սակայն այն հաշվարկով, որ քվեարկությունն ավարտված լինի ժամը 20.00-ին:

Քրեակատարողական հիմնարկում քվեարկությունը կազմակերպելու նպատակով.

- ✓ հանձնաժողովի անդամն ստուգում է ընտրողի ինքնությունը, ընտրողների ցուցակում գտնում է ընտրողի տվյալները,
- ✓ ընտրողն ստորագրում է իր անվան դիմաց,
- ✓ հանձնաժողովի անդամը դնում է իր անհատական կնիքը ստորագրության դիմաց,
- ✓ հանձնաժողովի անդամը լրացնում է համարակալված կտրոնը, կտրոնի վրա «թե որ ցուցակի ընտրող է» տողում նշում է «**ՔԿՀ**», նշում է ցուցակում ընտրողի հերթական համարը, անհատական կնիքով կնքում է քվեարկության կտրոնը և հանձնում ընտրողին,
- ✓ ընտրողին է տրամադրում յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի մեկական քվեաթերթիկ և քվեարկության մեկ ծրար:

Քրեակատարողական հիմնարկում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը քվեարկության արդյունքների ամփոփումն սկսում է **ԺԱՄԸ 20.00-ԻՆ՝** անկախ ընտրողների թվից:

Քրեակատարողական հիմնարկներում կազմավորված տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներին տեխնիկական սարքավորումներ չեն տրամադրվում և ընտրողների գրանցումն իրականացվում է առանց տեխնիկական սարքավորման կիրառման:

Հակիրճ ուղեցույց հաշմանդամություն ունեցող անձանց ներառման վերաբերյալ

- ✓ Եթե ընտրական տեղամասում և քվեարկության սենյակում հերթ է, անհրաժեշտ է հաշմանդամություն ունեցող ընտրողներին հրավիրել ներս՝ ապահովելով նրանց արտահերթ քվեարկությունը:
- ✓ Միշտ դիմեք անմիջապես ընտրողին, և ոչ թե նրան ուղեցող անձին կամ թարգմանչին: Ընտրողներին կարող են ուղեկցել իրենց օգնականները կամ ժեստերի լեզվի թարգմանիչը: Նույնիսկ եթե ընտրողին օգնում են հաղորդակցվել, խոսելիս շարունակեք նայել ընտրողին:
- ✓ Մի ենթադրեք, որ հաշմանդամություն ունեցող ընտրողները միշտ օգնության կարիք ունեն: Նախքան որևէ գործողություն ձեռնարկելը, հարցրեք՝ արդյոք ընտրողն ունի օգնության կարիք և ինչպե՞ս կարող եք օգնել:

Գործնական առաջարկություններ՝ փարբեր կարիքներ ունեցող ընտրողների հետ հաղորդակցվելիս:

<p>Տեսողության խնդիրներ ունեցող ընտրողներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Մոտեցեք և բարձր ու հստակ ներկայացեք (անուն, պաշտոն), որպեսզի ընտրողը հասկանա, թե ով է իր հետ խոսում: ● Տեղեկացրեք, որ նա կարող է քվեարկել ինքնուրույն՝ բրայլյան կաղապարով: ● Մինչ կաղապարը տրամադրելը համառոտ բացատրեք դրա կառուցվածքը (օրինակ՝ որտեղ է տեղադրվում քվեաթերթիկը և ինչպես են գտնում անհրաժեշտ քվեաթերթիկը): ● Եթե ընտրողը խնդրում է ուղեկցել իրեն, առաջարկեք բռնել Ձեր արմունկից (կամ դաստակից): Մի՛ բռնեք նրա ձեռքից և մի՛ փորձեք ուժով առաջ տանել նրան: ● Խուսափեք «այստեղ», «այնտեղ», «այս կողմ» բառերից: Փոխարենը ասեք՝ «Ձեր դիմաց», «երկու քայլ դեպի աջ», «Ձեր ձեռքի տակ»:
<p>Հաշվի առեք, որ տեսողության խնդիրները միշտ չէ, որ ակնհայտ են կամ տեսանելի: Ընտրողները կարող են ունենալ տեսողության փարբեր աստիճաններ՝ մասնակի տեսողությունից մինչև կուրություն, և ոչ բոլորն են նախընտրում կամ հնարավորություն ունենում կրել ակնոց:</p>	

<p>Տեղաշարժման դժվարություն ունեցող ընտրողներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Անհրաժեշտության դեպքում օգնեք բացելու դռները կամ հեռացրեք ճանապարհին առկա խոչընդոտները (լարեր, իրեր և այլն): • Անվասայլակ օգտագործող անձի հետ երկար զրուցելիս փորձեք նստել այնպես, որ լինեք նրա աչքերի հավասարությանը: Դա թույլ է տալիս խուսափել նրան վերևից նայելու տհաճ զգացողությունից: • Անվասայլակը, քայլակը կամ հենակները համարվում են մարդու անձնական տարածքի մաս: Երբեք մի՛ հենվեք դրանց և մի՛ տեղաշարժեք առանց թույլտվության: • Եթե անձը դժվարանում է հաղթահարել շենը կամ թեքահարթակը, նախապես հարցրեք՝ «Կարո՞ղ եմ օգնել Ձեզ» և սպասեք հրահանգի (օրինակ՝ որտեղից բռնել սայլակը):
<p>Լսողության խնդիրներ ունեցող ընտրողներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Խոսելու ընթացքում միշտ նայեք ընտրողի դեմքին. սա օգնում է նրան կարդալու Ձեր շուրթերի շարժումներից: Խոսելիս մի՛ ծածկեք բերանը ձեռքով կամ փաստաթղթերով: • Խոսեք սովորական ձայնով (մի՛ գոռացեք), դանդաղ և պարզ արտաբերելով բառերը: • Եթե կարիք կա, կրկնեք ցուցումները կամ փորձեք նույն միտքն արտահայտել այլ բառերով: • Միշտ ձեռքի տակ ունեցեք թուղթ ու գրիչ: Եթե բանավոր հաղորդակցությունը դժվարանում է, հիմնական ցուցումները կարող եք գրել: • Մինչ խոսելը սկսելը, ընտրողի ուշադրությունը գրավելու համար թեթևակի հպվեք նրա ուսին կամ ձեռքով նշան արեք նրա տեսադաշտում:
<p><i>Լսողության խնդիրներ ունեցող ընտրողը կարող է ունենալ լսողության փարբեր աստիճաններ՝ թույլ լսողությունից մինչև խլություն: Հիշե՛ք, որ լսողական սարքը միշտ է փակված և հնարավորություն է տալիս հստակ ընկալել խոսքը, հարկապես աղմկոտ սենյակում:</i></p>	

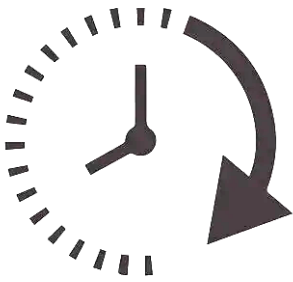
<p>Խոսքի և հաղորդակցման խնդիրներ ունեցող ընտրողներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ընտրողին տվեք բավարար ժամանակ՝ միտքն ավարտելու համար: Մի՛ փորձեք լրացնել նրա նախադասությունները կամ շտապեցնել նրան: ● Եթե չեք հասկացել ասվածը, մի՛ ձևացրեք, թե հասկացել եք: Խնդրեք կրկնել կամ առաջարկեք հաղորդակցվել գրավոր տարբերակով:
<p>Մտավոր խնդիրներ ունեցող ընտրողներ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Խոսելիս կիրառեք կարճ նախադասություններ և պարզ բառեր: Խուսափեք մասնագիտական կամ բարդ իրավաբանական տերմիններից (օրինակ՝ «տեխնիկական սարքից տպված կտրոններ պահեք Ձեզ մոտ» ասելու փոխարեն ասեք «այս կտրոնը պահեք Ձեր ձեռքում»): ● Միաժամանակ մի՛ առաջարկեք անել մի քանի գործողություն: Օրինակ՝ «<i>Խնդրում եմ, տվեք Ձեր անձնագիրը</i>»: Սպասեք, մինչև տա, հետո ասեք հաջորդ քայլը: ● Եթե հնարավոր է, ցույց տվեք նկարներ կամ պատառներ, որտեղ քայլ առ քայլ պատկերված է քվեարկության կարգը:
<p>Որոշ ընտրողներ խոսքն ու գրավոր տեքստը ընկալելու, կարդալու կամ հաղորդակցվելու համար կարող են ունենալ հավելյալ աջակցության և պարզեցված բացատրությունների կարիք:</p>	
<p>Հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձինք</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Եթե տեսնում եք, որ ընտրողը ճնշվում է մարդկանց բազմությունից կամ աղմուկից, առաջարկեք նրան քվեարկել առանց հերթի կամ ուղեկցեք ավելի հանգիստ անկյուն: ● Եթե ընտրողն ասում է անիրական, Ձեզ համար անտրամաբանական թվացող մտքեր, մի՛ փորձեք հակառակն ապացուցել: Ցուցումներով կենտրոնացրեք անձի ուշադրությունը ընտրական գործընթացի վրա: Օրինակ՝ «Հասկանում եմ Ձեզ, իսկ հիմա խնդրում եմ ստորագրեք այս տողի դիմաց, որպեսզի կարողանաք քվեարկել»: ● Պահպանեք հարգալից և չեզոք վերաբերմունք: Մի արեք ենթադրություններ կամ գնահատականներ ընտրողի վիճակի վերաբերյալ:

	<ul style="list-style-type: none"> ● Թույլ մի՛ տվեք, որ այլ ընտրողներ կամ այլ ներկաներ ճնշեն որևէ ընտրողի կամ մեկնաբանություններ անեն: Ապահովեք նրա գաղտնիությունն ու անվտանգության զգացումը:
<p>Հիշե՛ք: Հաշմանդամությունը միշտ չէ, որ տեսանելի է: Իմացեք, որ բազմաթիվ ընտրողներ կարող են ունենալ առողջական խնդիրներ, որոնք տեսանելի դրսևորումներ չունեն, օրինակ՝ քաղցկեղը, քրոնիկ ցավը, ալերգիաները, լսողության խնդիրները և այլն: Թեև այս ընտրողների կարիքներն առաջին հայացքից տեսանելի չեն, նրանք նույնպես կարող են ունենալ Ձեր աջակցության, համբերատարության և մատչելի պայմանների կարիքը:</p>	

- ✓ Եթե անձը Ձեզ է հայտնում իր առողջական խնդրի կամ աջակցության կարիքի մասին, որպեսզի աջակցություն ստանա, դա չի նշանակում, որ այդ տեղեկությունը պետք է բարձրաձայնվի: Տեղեկացրեք միայն հանձնաժողովի այն անդամներին, ում դա անհրաժեշտ է օգնությունը կազմակերպելու համար:
- ✓ Դուռը բաց պահեք կամ համոզվեք, որ դրանք հեշտությամբ բացվում են, որպեսզի անվասայլակ, հենակներ կամ ձեռնափայտեր օգտագործող ընտրողները կարողանան հեշտությամբ մտնել քվեարկության սենյակ:
- ✓ Հեռացրեք բոլոր այն առարկաները, որոնք կարող են խոչըդոտ հասդիսանալ (օրինակ՝ գետնին ընկած լարեր, կոտրվող իրեր, արկղեր և այլն: Սա կարևոր է թե՛ տեղաշարժման դժվարություններ ունեցող ընտրողների, թե՛ տեսողության խնդիրներ ունեցող անձանց անվտանգության համար:
- ✓ Կազմակերպե՛ք կահավորումն այնպես, որ սենյակում լինի բավականաչափ տարածք՝ անվասայլակով գրանցման սեղանից դեպի քվեախցիկ և այնուհետև դեպի քվեատուփ անարգել տեղաշարժվելու համար:
- ✓ Համոզվեք, որ տեղամասում առկա է առնվազն մեկ քվեախցիկ, որը նախատեսված է անվասայլակ օգտագործող անձանց և ցածրահասակ անձանց համար (ցածր սեղան, որի ներքևի հատվածը բաց է և անձը կարող է մոտենալ անվասայլակով):

Հիշե՛ք: Չի կարելի անձի ներկայությամբ կամ նրա հեռանալուց հետո հանձնաժողովի անդամների կամ այլ անձանց հետ քննարկել նրա արտաքինը, վարքը կամ հաշմանդամությունը:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՓԱԿՈՒՄԸ

Քվեարկության օրը՝ ԺԱՄԸ 20:00 տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է քվեարկության ավարտի մասին և

- ✓ արգելում է ընտրողների մուտքը քվեարկության սենյակ,
- ✓ քվեարկության սենյակում գտնվող ընտրողներին քվեարկելու հնարավորություն է տալիս,
- ✓ փակում է քվեատուփի ճեղքը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը.

- ➔ **ՄԻՆՉԵՎ ԺԱՄԸ 20.30-Ը** ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով հաղորդում է մինչև ժամը 20.00-ն տվյալ ընտրական տեղամասում քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների թիվը:
- ➔ տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստն սկսելուց ստուգում է վստահված անձանց, դիտորդների, այցելուների, ՁԼՄ ներկայացուցիչների ներկայությունը և համապատասխան նշումներ է կատարում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ

Քվեարկության արդյունքների ամփոփումն սկսվում է անմիջապես քվեարկության ավարտից հետո և ընթանում առանց ընդհատման մինչև քվեարկության արդյունքների ամփոփման վերաբերյալ արձանագրության կազմումը:

- ! Քվեարկության արդյունքների ամփոփումը կատարվում է հենց քվեարկության սենյակում այնպես, որ ամփոփման գործընթացը լինի քվեարկության սենյակում տեղադրված անշարժ տեսախցիկի տեսադաշտում:

Քվեարկության արդյունքների ամփոփման փուլում անհրաժեշտ է խստորեն պահպանել Ընտրական օրենսգրքի 68-րդ հոդվածով սահմանված գործողությունների հաջորդականությունը:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ՝

1. **փաթեթավորում է** հանձնաժողովի անդամների անհատական կնիքները, փաթեթը կնքվում և տեղադրվում է մեծ պարկում.
2. ընտրողների ցուցակում ընտրողների ստորագրությունների հիման վրա **հաշվում է** քվեարկության մասնակիցների ընդհանուր թիվը: Առկայության դեպքում **առանձին հաշվում է նաև՝**
 - I. քվեարկության օրն ընտրական տեղամասում կազմված **լրացուցիչ ցուցակում** առկա ստորագրությունների թիվը,
 - II. շրջիկ արկղով քվեարկությանը մասնակցած ընտրողների **լրացուցիչ ցուցակներում** առկա ստորագրությունների թիվը,
3. այդ թվերը հրապարակում և արձանագրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:
4. Հանձնաժողովի նախագահը գրանցամատյանում արձանագրված՝ ընտրական տեղամասում քվեարկության մասնակիցների ընդհանուր թիվը կապի հնարավոր միջոցներով անհապաղ հայտնում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով.
5. Եթե տեխնիկական սարքավորումն անխափան աշխատել է քվեարկության ընթացքում, ապա **տեխնիկական սարքավորման միջոցով տպում է** տեղեկանք, որում նշվում են ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի և ընտրական տեղամասի համարները, տեխնիկական սարքավորման միջոցով գրանցված ընտրողների հերթական համարը համապատասխան ընտրական տեղամասի ընտրողների ցուցակում:
6. Տեղեկանքը տպելու անհնարինության դեպքում այդ մասին համապատասխան **գրառում է կատարում** գրանցամատյանում:
7. **Տեղեկանքի մեկ օրինակն ստորագրվում է** տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից, կնքվում հանձնաժողովի կնիքով և տեղադրվում է ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկում:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
02/04/2017
ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱՆՔ
քվեարկության ընթացքում տեխնիկական սարքով գրանցված ընտրողների
Ընտրական տեղամաս: 20/02

Տեխնիկական սարքով գրանցված ընտրողների ընդհանուր թիվը	1450
--	------

Այդ թվում՝

Ընտրողների ցուցակից	1250
Տեղամասում կազմված լրացուցիչ ցուցակից	10
Զորամասում հաշվառված ընտրողների ցուցակից	190

Ընտրողների ցուցակից գրանցվածների հերթական համարները
1,2,9,65,87*,98*
* - Ընտրողներ, որոնց գրանցումն իրականացվել է անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները տեխնիկական սարքավորման մեջ ստեղծաշարով ներմուծելու միջոցով:

Տեղեկանքը տպվել է 03/04/2017 15:06:32
Սարք VAD1
Հանձնաժողովի նախագահ

ստորագրություն

Կ.Տ.

8. Տեղեկանքի մեկական օրինակ՝ ստորագրված տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահի կողմից և կնքված հանձնաժողովի կնիքով, ըստ պահանջի **տրամադրում է** ամփոփման նիստին ներկա գտնվող անձանց:
9. **Փաթեթավորում է** ընտրողների ցուցակներն առանձին մեկանգամյա օգտագործման փաթեթում (***փոքր պարկ***), փաթեթը կնքում է, այն ստորագրում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը:
10. **Ջորամասում, քրեակատարողական հիմնարկում և ձերբակալված անձանց պահելու վայրում կազմվող ընտրողների ստորագրված ցուցակները փաթեթավորում է առանձին, փաթեթը կնքում է և ՏԵՂԱԴՐՈՒՄ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄԵԿԱՆԳԱՄՅԱ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԿՈՒՄ:**
11. հաշվում է ընտրողներից ստացված տեխնիկական սարքավորման միջոցով տպված քվեարկության կտրոնները, փաթեթավորում, փաթեթը կնքում և տեղադրում է **ընտրական փաստաղթերի մեկանգամյա օգտագործման** մեծ պարկում.
12. հաշվում է ընտրողներից ստացված համարակալված քվեարկության կտրոնները, փաթեթավորում, փաթեթը կնքում և տեղադրում է **ընտրական փաստաղթերի մեկանգամյա օգտագործման** մեծ պարկում.
13. հաշվում է չօգտագործված ինքնասուսնծվող դրոշմանիշերը, փաթեթավորում, փաթեթը կնքում և տեղադրում է **ընտրական փաստաղթերի մեկանգամյա օգտագործման** մեծ պարկում.
14. հաշվում է չօգտագործված համարակալված քվեարկության կտրոնները, փաթեթավորում, փաթեթը կնքում և տեղադրում է **ընտրական փաստաղթերի մեկանգամյա օգտագործման** մեծ պարկում: **Համարակալված քվեարկության կտրոնները չօգտագործվելու դեպքում դրանք չի հաշվում և նշում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովի հատկացրած կտրոնների թիվը.**
15. առանց հաշվելու փաթեթավորում է չօգտագործված քվեաթերթիկները:

Այդ գործողությունների արդյունքները հրապարակվում են և արձանագրվում տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:

ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔԵՐԻ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ _____

Հանձնաժողովի նախագահը

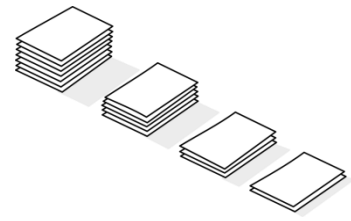

- ⇒ բացում է քվեատուփը.
- ⇒ քվեատուփից հանում քվեարկության մեկ ծրար.
- ⇒ ցուցադրում այնպես, որ այն տեսանելի լինի ներկաների համար.
 - ! Այդ ընթացքում հանձնաժողովի նախագահին արգելվում է ձեռքում ունենալ այլ իր:
- ⇒ քվեարկության ծրարը մարելու հիմքերի դեպքում քվեարկության ծրարը դրանում գտնվող քվեաթերթիկի հետ անհապաղ մարվում է այնպես, որ վերահաշվարկի ժամանակ հնարավոր լինի հաստատել մարման հիմքի առկայությունը:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱՐԸ ՄԱՐՎՈՒՄ Է, ԵՔԵ

- ➡ **պարունակում է** ավելորդ գրառում կամ նշում,
- ➡ սահմանված նմուշի քվեաթերթիկից բացի **պարունակում է** այլ իր (այդ թվում՝ չսահմանված նմուշի քվեաթերթիկ):
- ⇒ պահանջի դեպքում քվեարկության ծրարը փոխանցվում է հանձնաժողովի մյուս անդամներին:
 - ! Հանձնաժողովի նախագահի հայտարարությանը համաձայն չլինելու դեպքում Հանձնաժողովի անդամը ներկայացնում է առարկություն:

Քվեաթերթիկների տեսակավորման ժամանակ հանձնաժողովի նախագահը

⇒ **քվեարկության ծրարը մարելու հիմքերի բացակայության դեպքում քվեարկության ծրարից հանում է քվեաթերթիկը հայտարարում է.**

↪ քվեաթերթիկի սահմանված կամ չսահմանված նմուշի լինելու մասին,

⇒ **սահմանված նմուշի քվեաթերթիկի դեպքում՝**

հայտարարում է

↪ քվեաթերթիկի վավեր կամ անվավեր լինելու մասին:

Ազգային ժողովի ընտրությունների դեպքում սահմանված նմուշի քվեաթերթիկն անվավեր է, եթե՝

- ! ծրարը ներառում է որևէ գրառում կամ նշում,
- ! քվեաթերթիկը ներառում է որևէ գրառում կամ նշում,
- ! ծրարում, սահմանված նմուշի քվեաթերթիկից բացի, առկա է ցանկացած այլ իր (այդ թվում՝ չսահմանված նմուշի քվեաթերթիկ):

↪ **վավեր քվեաթերթիկի դեպքում հայտարարում է** կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի անվանումը, որի օգտին է քվեաթերթիկը,

↪ **քվեաթերթիկը ցուցադրվում է** այնպես, որ տեսանելի լինի ներկաների համար, պահանջի դեպքում քվեաթերթիկը փոխանցվում է հանձնաժողովի մյուս անդամներին,

↪ հանձնաժողովի նախագահի հայտարարությանը համաձայն չլինելու դեպքում հանձնաժողովի անդամը ներկայացնում է առարկություն,

↪ առարկության դեպքում քվեարկության է դրվում հանձնաժողովի անդամի առաջարկությունը,

↪ առարկության ընդունման մասին որոշմանը համապատասխան, իսկ առարկությունը չընդունվելու կամ առարկություն չլինելու դեպքում հանձնաժողովի նախագահի հայտարարության համաձայն, քվեաթերթիկը դրվում է համապատասխան կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի օգտին քվեարկած քվեաթերթիկների փաթեթի մեջ կամ անվավեր քվեաթերթիկների փաթեթի մեջ (ծրարի մարման հիմքերի առկայության դեպքում քվեաթերթիկը դրվում է մարված ծրարով):

! **Արդյունքներն ամփոփելիս սահմանված նմուշի մարված քվեաթերթիկները հաշվարկվում են որպես անվավեր:**

Այս գործողությունը կրկնում է քվեատուփում առկա բոլոր ծրարների համար:

- ✓ Ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի օգտին քվեարկված քվեաթերթիկները տեսակավորվում են առանձին-առանձին:
- ✓ Անվավեր քվեաթերթիկները տեսակավորվում են առանձին:
- ✓ Քվեարկված քվեաթերթիկները տեսակավորելուց և հաշվարկելուց հետո ստացված թվերը բարձրաձայն հայտարարվում և գրանցվում են տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանում:
- ✓ Ընտրություններին մասնակցող բոլոր կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների քվեաթերթիկները տեսակավորելուց հետո ընտրություններին մասնակցող յուրաքանչյուր կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի կողմ քվեարկված քվեաթերթիկները փաթեթավորվում են միասին:

✓ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ! Քվեաթերթիկների տեսակավորումն իրականացնելու ժամանակ անձնաժողովի անդամներին արգելվում է նշումներ կատարել, ինչպես նաև իրենց մոտ ունենալ գրիչներ, մատիտներ կամ նշումներ կատարելու այլ առարկաներ:
- ! **Ընտրական փաստաթղթերի պարկում տեղադրվող փաթեթների վրա պետք է առկա լինի հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությունը և հանձնաժողովի կնիքը:**
- ! Հանձնաժողովի մյուս անդամները և վստահված անձինք ևս իրավունք ունեն ստորագրելու փաթեթների վրա:
- ! Ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում պետք է փակվի:
- ! Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովում ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկը սահմանված կարգով փակելու համար պատասխանատու է Հանձնաժողովի նախագահը:
- ! Ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկի վրա պետք է առկա լինի Հանձնաժողովի նախագահի ստորագրությունը:
- ! Հանձնաժողովի մյուս անդամները և վստահված անձինք ևս իրավունք ունեն ստորագրելու պարկի վրա:
- ! Հանձնաժողովի գրանցամատյանում գրառվում են փաթեթների և ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկի վրա ստորագրողների անուն-ազգանունները, դրվում ստորագրության նմուշները:

Հիմք ընդունելով կատարված հաշվարկները և գրանցամատյանում արձանագրված տվյալները, տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը կազմում է տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրություն և այդ արձանագրությունից քաղվածք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արձանագրության կազմումը Հանձնաժողովը պետք է ավարտի ոչ ուշ, քան քվեարկության ավարտից 12 ժամ հետո:

Արձանագրությունը կազմվում է 4 օրինակից.

1 օրինակ փակցվում է տեղամասային կենտրոնում՝ ընտրողների ցուցակների կողքին.

1 օրինակ տեղադրվում է ընտրական փաստաթղթերի պարկում.

2 օրինակ ներկայացվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով:

Արձանագրությունը ստորագրում են Հանձնաժողովի նախագահը, քարտուղարը և անդամները, կնքվում է Հանձնաժողովի կնիքով:

Հանձնաժողովի անդամը պարտավոր է ստորագրել արձանագրությունը: Եթե նա արձանագրության տվյալների վերաբերյալ ունի առարկություն (հատուկ կարծիք), ապա այդ մասին գրառում է կատարում արձանագրությունում՝ դրա համար նախատեսված հատուկ տեղում:

Արձանագրությունը կազմելուց հետո Հանձնաժողովը լրացնում է քվեարկության արձանագրությունից ՔԱՂՎԱԾՔԻ 1 ՕՐԻՆԱԿ, որը ստորագրվում է Հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի կողմից, կնքվում է Հանձնաժողովի կնիքով և առձեռն ներկայացվում է ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

- ! Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձինք կարող են լուսանկարել կամ տեսանկարահանել ընտրական տեղամասում կազմված քվեարկության արդյունքների արձանագրությունը:
- ! Ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների ամփոփման նիստին ներկա գտնվելու իրավունք ունեցող անձանց պահանջով նրանց տրվում է ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածք՝ վավերացված հանձնաժողովի նախագահի և քարտուղարի ստորագրություններով և հանձնաժողովի կնիքով:

**Քվեարկության ավարտից հետո ՈՁ ՈՒՇ, ՔԱՆ 14 ԺԱՄՎԱ
ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ, ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով են
ներկայացվում.**

- ընտրական փաստաթղթերի մեկանգամյա օգտագործման մեծ պարկը.
- ընտրողների ցուցակների փաթեթը (մեկանգամյա օգտագործման փոքր պարկը),
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի գրանցամատյանը.
- քվեարկության արդյունքների արձանագրության 2 օրինակը.
- քվեարկության արդյունքների արձանագրությունից քաղվածքի 1 օրինակը.
- տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի կնիքը.
- տեխնիկական սարքավորումները՝ իրենց պարագաներով.
- բրայլյան ստվարաթղթե կաղապար(ներ)ը.
- չօգտագործված քվեարկության ծրարների փաթեթը.
- չօգտագործված քվեաթերթիկները.
- քվեատուփից հանված քվեարկության ծրարները.
- քվեատուփը (առակայության դեպքում՝ շրջիկ արկղը).
- քվեարկության խցիկները:

Ընտրական փաստաթղթերը և այլ պարագանները տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով են տեղափոխում ոստիկանության ծառայողների ուղեկցությամբ:

Ընտրական փաստաթղթերը և այլ պարագանները ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովում հանձնվում և ընդունվում են հանձնողի ու ընդունողի կողմից ստորագրելու և ստացական տալու միջոցով:

Դիտորդները, զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները, վստահված անձինք, այցելուները քվեարկության արդյունքներն ամփոփելուց հետո կարող են իրենց միջոցներով ուղեկցել ընտրական փաստաթղթերը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովից ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով տեղափոխող մեքենան:

ՏԵՂԱՄԱՍԱՅԻՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ, ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ (ԱՆԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ) ԲՈՂՈՔԱՐԿԵԼԸ

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի որոշումը, գործողությունը (անգործությունը) կարող է բողոքարկել՝

- 🔗 յուրաքանչյուր ոք, ով գտնում է, որ խախտվել կամ կարող է խախտվել իր՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված սուբյեկտիվ ընտրական իրավունքը.
- 🔗 վստահված անձը, եթե գտնում է, որ խախտվել է իր կամ իր վստահորդի՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքը.
- 🔗 դիտորդը կամ այցելուն, եթե գտնում է, որ խախտվել է իր՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքը.
- 🔗 զանգվածային լրատվության միջոցի ներկայացուցիչը, եթե գտնում է, որ խախտվել է իր՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքը.
- 🔗 ընտրություններին մասնակցող կուսակցության լիազոր ներկայացուցիչը, եթե գտնում է, որ խախտվել է իր կամ իր վստահորդ կուսակցության կամ կուսակցության ընտրական ցուցակում ընդգրկված թեկնածուի՝ Ընտրական օրենսգրքով սահմանված իրավունքը:

Տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշումների, գործողությունների կամ անգործության մասին բողոքները ներկայացվում են համապատասխան ընտրապարաձբային ընտրական հանձնաժողով՝

- **2 օրվա ընթացքում այն օրվանից, երբ դիմողն իմացել է կամ ողջամտորեն պարտավոր էր իմանալ խախտման մասին: Բողոքները ներկայացվում են՝**
 - ! **աշխատանքային օրերին՝ ժամը 9.00-ից մինչև 18.00-ն.**
 - ! **քվեարկության նախորդ օրը՝ ժամը 9.00-ից մինչև 19.00-ն:**
- **Քվեարկության օրվա ընթացքում, քվեարկության հաջորդ օրը կամ քվեարկությունից հետո երկրորդ օրը տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի ընդունած որոշումների, գործողությունների կամ անգործության մասին բողոքները ներկայացվում են՝**
 - ! **քվեարկության օրը ժամը 8.00-ից մինչև ժամը 22.00-ն.**
 - ! **քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն.**
 - ! **քվեարկությունից հետո երկրորդ օրը՝ ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 11.00-ն:**

Համապատասխան տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի անդամն *իրավունք ունի ներկայացնելու.*

- ✓ **ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմում:**
- ✓ **ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի մասին դիմում:** Վերահաշվարկի դիմումը պետք է ներառի դիմողի անունը, ազգանունը, դիմողի հասցեն և այն ընտրական տեղամասի համարը, որում պահանջվում է կատարել վերահաշվարկ:

Դիմումին կարող են կցվել քվեարկության արդյունքների սխալ ամփոփման ապացույցներ: Դիմումը պետք է ստորագրված լինի դիմումատուի կողմից:

Քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու կամ ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի մասին դիմում կարող է ներկայացվել միայն համապատասխան ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողով՝

- ! քվեարկության հաջորդ օրը՝ ժամը 12.00-ից մինչև ժամը 18.00-ն,**
- ! քվեարկությունից հետո երկրորդ օրը՝ ժամը 9.00-ից մինչև ժամը 11.00-ն:**

Ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովը մերժում է ընտրական տեղամասի քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի դիմումը և վերահաշվարկ չի իրականացնում, եթե պահանջվել է քվեարկության արդյունքների վերահաշվարկի իրականացում Ընտրական օրենսգրքի 50-րդ հոդվածի դրույթների խախտումով:

Ընտրական հանձնաժողովներ ներկայացված դիմումը պետք է.

- ! ստորագրված լինի դիմողի կողմից,**
- ! ներառի դիմողի անունը, ազգանունը,**
- ! դիմողի հասցեն,**
- ! տրման ամսաթիվը,**
- ! կարող է ներառել նաև դիմողի հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային փոստի հասցեն,**
- ! դիմումում պետք է սահմանված լինի դիմողի պահանջը,**
- ! բերված լինեն դիմողի հիմնավորումները,**
- ! հնարավոր ապացույցները պետք է կցված լինեն դիմումին:**

Եթե դիմումը ներկայացվում է ներկայացուցչի միջոցով, ապա պետք է ներկայացվի նաև օրենքով սահմանված կարգով տրված լիազորագիր:

Ընտրական հանձնաժողովի անդամի կողմից ներկայացված դիմումին կից պետք է ներկայացվի հանձնաժողովի անդամի սահմանված նմուշի վկայականի պատճենը:

Դիմողը դիմումը հասցեագրում է այն ընտրական հանձնաժողովին, որի իրավասության սահմաններում է բարձրացված հարցի լուծումը: Եթե դիմում տալու համար Ընտրական օրենսգրքով նախատեսված է վերջնաժամկետ, ապա դիմումը համարվում է պատշաճ ժամկետում ներկայացված, եթե այն մինչև վերջնաժամկետը մուտքագրվել է համապատասխան ընտրական հանձնաժողով:

Ոչ իրավասու ընտրական հանձնաժողով ներկայացված դիմումները կամ վերջնաժամկետից ուշ ներկայացված դիմումները չեն քննարկվում և գրությամբ վերադարձվում են դիմումատուին՝ նշելով պատճառը:

Ընտրական հանձնաժողովների որոշումները, գործողությունները (անգործությունը) վերադաս ընտրական հանձնաժողով բողոքարկելու դեպքում բողոք ներկայացնող կողմը կրում է իր ներկայացրած փաստական հանգամանքների ապացուցման բեռը: Սահմանված կանոնները վերաբերում են նաև ընտրական տեղամասում քվեարկության արդյունքներն անվավեր ճանաչելու մասին դիմումներին:

ՄԵԿ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄ ՌԻՆԵՑՈՂ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԵՐԻՆ ՀԱՏԿԱՑՎՈՂ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ

	Անվանում	Քանակ	Նպատակ	Նկար
1	Ճամպրուկ	1	Տեխնիկական սարքավորումն ապահով պահելու և տեղափոխելու համար:	
2	Տեխնիկական սարքավորում	1 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Քվեարկության ընթացքում ընտրողներին գրանցելու համար (դրված է ճամպրուկում):	
3	Թղթի գլան	3 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Քվեարկության կտրոններ և տեղեկանքներ տպելու համար (դրված է ճամպրուկում):	
4	Տեխնիկական սարքավորման հոսանքի լար	1 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Սարքավորումը հոսանքին միացնելու համար (դրված է ճամպրուկում):	
5	Հոսանքի տատանումներից պաշտպանող սարք	1 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Սարքավորումը հոսանքի տատանումներից պաշտպանելու համար (դրված է ճամպրուկում):	
6	Ստիլուս-գրիչ	1 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Սարքավորման էկրանին հեշտությամբ աշխատելու համար (դրված է ճամպրուկում):	
7	Կտոր	1 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Մատնահետքերի ընթերցման սկաները և սարքավորման էկրանը մաքրելու համար (դրված է ճամպրուկում):	

8	Մասնագետի գործառույթների հուշաթերթ	1 հատ յուրաքանչյուր ճամպրուկում	Մասնագետի հիմնական գործառույթների վերաբերյալ (դրված է ճամպրուկում):	
9	Հոսանքի երկարացման լար	2 հատ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասի համար	Անհրաժեշտության դեպքում հոսանքի վարդակներին հասնելու համար:	
10	Մասնագետի կողմ պարունակող ծրար	1 հատ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասի համար	Պարունակում է մասնագետի վեցանիշ կոդը:	

ՄԵԿԻՑ ԱՎԵԼԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄ ՌԻՆԵՑՈՂ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍԵՐԻՆ ԿՏՐԱՄԱԴՐՎԵՆ 2 ԿԱՄ 3 ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ՝ ՊԱՅՄԱՆԱՎՈՐՎԱԾ ՏԵՂԱՄԱՍԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԹՎՈՎ, ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԹՎԱՐԿՎՈՒՄ ԵՆ ՍՏՈՐԵՎ ԲԵՐՎԱԾ ԱՂՅՈՒՍԱԿՈՒՄ

	Անվանում	Քանակ	Նպատակ	Նկար
1	Ռաուտեր	1 հատ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասի համար	Տեխնիկական սարքավորումների միջև ներքին ցանց ստեղծելու համար:	
2	Ռաուտերի հոսանքի լար	1 հատ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասի համար	Ռաուտերը հոսանքին միացնելու համար:	
3	Ցանցային լար	Ըստ ընտրական տեղամասում առկա տեխնիկական սարքավորումների թվի	Տեխնիկական սարքավորումները ռաուտերին միացնելու համար:	
4	Անխափան սնուցման սարք (UPS)	1 հատ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասի համար	Էլեկտրաէներգիայի անջատման դեպքում ռաուտերի սնուցումն ապահովելու համար:	
5	Հոսանքի երկարացման լար	1 հավելյալ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասի համար	Անհրաժեշտության դեպքում հոսանքի վարդակներին հասնելու համար:	

Քվեարկության օրը վիճակահանությամբ գործառույթների բաշխման համար նախատեսված թերթիկներ, եթե ընտրական տեղամասում ընտրողների թիվը 1100-ից ավել է:

Ցուցակ 1	Ցուցակ 2
Քվեաթերթիկ 1	Քվեաթերթիկ 2
Քվեատուփ	

Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը կազմակերպելու է շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկություն, ապա «Քվեաթերթիկ 2» գրությամբ թերթիկը պետք է փոխարինել ստորև ներկայացված թերթիկով:

Քվեաթերթիկ և շրջիկ արկղ

Քվեարկության օրը վիճակահանությամբ գործառույթների բաշխման համար նախատեսված թերթիկներ, եթե ընտրական տեղամասում ընտրողների թիվը 1100-ից պակաս է:

Ցուցակ 1	
Քվեաթերթիկ 1	
Քվեատուփ	

Եթե տեղամասային ընտրական հանձնաժողովը կազմակերպելու է շրջիկ արկղի միջոցով քվեարկություն, ապա դատարկ թերթիկը պետք է փոխարինել ստորև ներկայացված թերթիկով:

Շրջիկ արկղ
